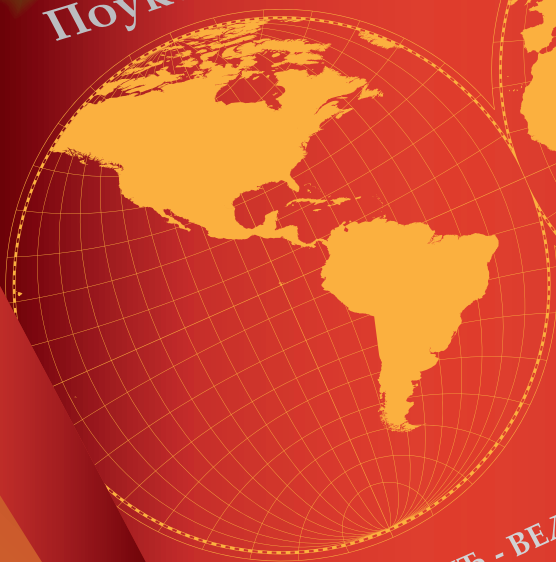

ГЕОГРАФИЈА НА СКИЈАМА

Поуке и поруке Јована Цвијића

ПАВЛЕ ВУЈЕВИЋ - ВЕЛИКИ УЧЕНИК ВЕЛИКОГ УЧИТЕЉА

Котрљајуће
путешествије

Странци у нашој струци
ГЕОГРАФ (ПРИ)ПРАВНИК

Шта значи студирати?

Интервју са др Миланом Радовановићем
ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ "ЈОВАН ЦВИЈИЋ"

Драги наши БеГеЛистовци,

По свим светским анкетама прошле године смо били ХИТ међу медијима. То смо постигли брејком у првом гејму, при чему је ваша помоћ у одлучујућим тренуцима била пресудна. Да бисмо наставили са успехом у овом сету потребно је да потврдимо тај брејк, односно да освојимо и други гејм.

Направили смо мало дужу паузу, али и након опомене од судије настављамо са добром сервис-волеј игром. И, ево резултата. Пред нама се просто руши географија, падају редом Мелбурн, Индијан Велс, Мајами, а покорићемо и Монте Карло, Мадрид, Рим... А тек Париз... Каква смо вам тек изненађења спремили! Ако сте ради да пратите овај турнир и битку за прво место међу светским магацинима, наставите са листањем, а ако за то немате времена, молимо вас да наше мезимче проследите неком ко до њега није могао доћи због огромне потражње, а скромног тиража.

Хвала вам још једном на подршци, бетон смо заједно разбили, следи шљака. А ту смо на своме, без конкуренције ... Док вам (нам) је главне и одговорне ... нема зиме! Само да прође овај талас.

Уредништво БГ Листа

Импресум

Главни уредник:

Даница Шантић

Издавач:

Универзитет у Београду
Географски факултет

Штампа: Планета Принт

Рузвелтова 10, Београд

Тираж: 500

Редакција:

Ненад Живковић

Ратомир Веселиновић

Филип Крстић

Сарадници:

Дарко Стругаревић

Ивана Ђорђевић

Драгана Маринковић

Марко Ланговић

Ангелина Опалић

Марина Жујовић

Технички уредник:

Ратомир Веселиновић

Лектор:

Александар Петровић

Адреса редакције:

Студентски трг 3/III

email: beogeolist@gmail.com

FB: BG list

ИНТЕРВЈУ

др Милан Радовановић, директор
ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ „ЈОВАН ЦВИЈИЋ“

2

4

ПОУКЕ И ПОРУКЕ ЈОВАНА ЦВИЈИЋА

Да се не забораве...

ПАВЛЕ ВУЈЕВИЋ

6

8

ВОДИЧ КРОЗ СТУДИРАЊЕ

ГЕОГРАФИЈА НА СКИЈАМА

22

32

МУКЕ ПО МАРКУ

ГЕОГРАФ (ПРИ)ПРАВНИК

40

ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ "ЈОВАН ЦВИЈИЋ"

Интервју водили студенти географије

Географски институт "Јован Цвијић", САНУ, једна је од најважнијих географских институција у Србији. Поносног имена, дуге традиције, знаменитих чланова и великих дела, представитељице нам се кроз разговор са директором др Миланом Радовановићем, вишим научним сарадником. Овај кршни Ваљевац је већ седам година на челу Института и, како сазнајемо, унео је у њега кадровски, материјални и научни препород.

Опишите нам мало стање географске науке у то време, шта је било актуелно и чиме су се највише географи бавили.

Нисам сигуран како је могуће дати "прави" одговор на ово питање. Прво, јако је тешко било коме перципирати начин рада и размишљање данас у односу на период непосредно после Другог св. рата. Друго, то у великој мери зависи од појединачних потенцијала из тог периода, интересовања и оперативних задатака.

Из ове перспективе, има ли које географске дисциплине која се првих година рада Института није адекватно развијала, и ако има зашто је то тако?

Наравно да има. Тај проблем је скопчан са развојем генерално науке (а самим тим и географије) у Србији. Од оснивања па до данас, поједине дисциплине се или не развијају или се развијају веома слабо. И то није ситуација само на нашем Институту, већ, колико ми је познато и на другим географским установама. Разлог заостајања појединих и географских дисциплина

на лежи свакако у недостатку финансијских средстава. Мислим пре свега на биогеографију, палеогеографију и ГИС (недостатак лабораторија, савремене рачунарске опреме и софтвера итд.). Поред тога, због истог разлога, наши географи су генерално, да се тако изразим, присиљени да истражују простор Србије. Ретко који научник, било да се бави физичком или друштвеном географијом, може себи приуштити такав луксуз, да озбиљно истражује области ван граница наше земље.

Навели сте физичку географију, односно геоморфологију, која је себи обезбедила посебно место у историјату Института. Можете ли издвојити неког од колега из "старије гарде", можда неког кога сте лично познавали и пренети нам неколико црта његовог стручног карактера?

На мене је посебан утисак оставио покојни бивши директор Географског института др Милош Зеремски. Он је заиста био човек, како се то каже, старог кова. И у погледу личних и у погледу професионалних особина. О њему бих вам могао причати сатима, тако да нисам баш сигуран шта изабрати и по ком критеријуму, а да то не оптерећи овај разговор.

Реците нам нешто о садашњој структури запослених, односно како сте организационо подељени у Институту.

Структура запослених

је извршена по одељењима (дефинисано Статутом Института). Те информације (у зависности од тога до ког нивоа детаљности вам то треба) можете наћи такође на нашем сајту.

Радите ли на неком заједничком пројекту или свако од запослених бира самостално

теме за истраживање?

Када је реч о пројектима, сви запослени у Институту су тренутно ангажовани на пројекту који се зове Географија Србије. Сво остало расположиво време истраживачи самостално користе за истраживања, било да су намењена неким другим пројектима на којима су ангажовани, било да се ради о научним истраживањима подређеним личном или групном усавршавању.

Каква је ваша сарадња са домаћим и страним географским институцијама, а каква

са негеографским?

Морам да кажем да би пун одговор на ово питање такође захтевао подоста простора. Покушаћу то да вам илустријем са неколико примера. Само у току протекле године Институт је посетило десетак иностраних (географских) делегација. У току протекле године,

троје наших научних радника је потписало уговор на основу кога су постали гостујући професори на државном универзитету у Екатеринбург (Русија). Занимљиво је да су они препознати као истакнути научни радници на једном тако престижном универзитету који (сходно финансијским могућностима) може да бира стручњаке из читавог света које ће ангажовати, а да то није случај ни са једном нашом ни географском ни сродном институцијом. Од негеографских институција, условно речено, истакао бих веома

успешну сарадњу са Истраживачком станицом Петница.

С обзиром на то да најбројнији део вашег кадра долази са Географског факултета у Београду, јесте ли задовољни међусобном сарадњом и може ли се она побољшати?

Сарадња са било којом установом увек може да се побољшава и ја не желим да на то питање одговарам реторички. Чињеница је да највећи број наших кадрова долази са Географског факултета из Београда. Али такође, чињеница је да највећи број наших кадрова који су у прошлости отишли из Института су управо отишли на поменути факултет. Мислим да ово питање треба посматрати кроз нормалну циркулацију кадрова, што је и добро.

Упутите нас на ваше публикације и активности којима се тренутно бавите.

Наш Институт објављује Зборник радова који излази три пута годишње на енглеском језику. Овај часопис је тренутно на евалуацији за Томпсон Ројтерс листу у Филаделфији и ми ускоро очекујемо добијање импакт фактора. Поред тога, периодично објављујемо научне монографије. Ако се неварам, историјски рекорд у издавачкој делатности, Институт је постигао 2010. г. када је само у току те године објављено 9 монографија.

Ако није тајна, са којим се проблемима најчешће сусрећете у раду?

Није тајна да је годинама у назад, највећи проблем рада у Институту – недостатак одговарајућег послованог простора. Уверен сам да моје колеге деле утисак да је све остало секун-

дарног значаја. Уколико схватимо да постоје проблеми на које не можемо да утичемо, онда се све остало релативно лакше решава.

Међу нама студентима има сигурно оних који маштају о научном раду. Знамо каква је ситуација у друштву, али можете ли нам дати неку препоруку за даље школовање како бисмо можда једног дана закуцали на ваша врата?

Тренутно, пред вратима Института чека на запослење десетак научника (не рачунајући четворо стипендиста). Сви они испуњавају критеријуме о укључење на пројекте (тј. запослење) које је прописало наше Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Хоћу да кажем да, што се Института тиче, конкурс је стално отворен. Да ми доносимо одлуке те врсте, Институт би сигурно био кадровски најбројнија научна установа у земљи. Међутим, о тим стварима одлучује поменуто министарство. Досадашње искуство је показало да се најсигурнији пут запослења у Институт (наравно за оне који испуњавају прописане услове) одвија преко стипендирања и то управо од стране истог министарства.

Искрено, каква је по Вама перспектива географије у Србији?

Мислим да географија у највећој мери дели судбину науке код нас. Поред тога, треба отворено рећи, да географија и међу српским научницима нема одговарајући третман. Погледајте чињеницу да у Србији деценијама у назад ми немамо академика.

Знамо да имате наш први број Београдског Географског Листа. Шта мислите о њему,

концепту, структури? Има ли место под "географским" Сунцем и чиме бисте га обогатили?

Ја желим да вам испред Института честитам на покренутој иницијативи и слободно могу рећи – освежењу на пољу издаваштва. Иначе мислим да у нашем животу ентузијазам представља веома важан моменат по коме се људи препознају. Ако, као старији колега могу да вам дам неку сугестију то је да сам уверен да ви имате довољно зрелости и иницијативе да сами можете креирати концепт часописа. Наравно, сазреваћете временом и ваше искуство ће бити од изузетне важности. Не бих да вам паметујем много, јер сам и сам кроз живот научио да се најбољи резултати постижу када сами заврнете рукаве, а мање се ослањате на тзв. филозофске савете свакаквих мудраца који много причају, а од резултата (мислим на њихове) се скоро ништа и не види.

На крају, уз велику захвалност што сте одвојили време за нас студенте географије, честитамо Вам лично на свему што сте као млад човек учинили за нашу струку. Надамо се да ћете још дуго и успешно водити Институт, и ... сетити се овог разговора кад завршимо студије.

Захваљујем вам на комплиментима и лепим жељама. Мада ја мислим да не спадам у категорију младих људи, али вама свакако желим све најбоље и пуно успеха у даљем ангажовању. Што се тиче наше будуће сарадње, док Институт буде функционисао на принципима о којима сам говорио, будите уверени да ће вам врата бити отворена. Поготово ако се будете водили идејом: нека дела говоре.

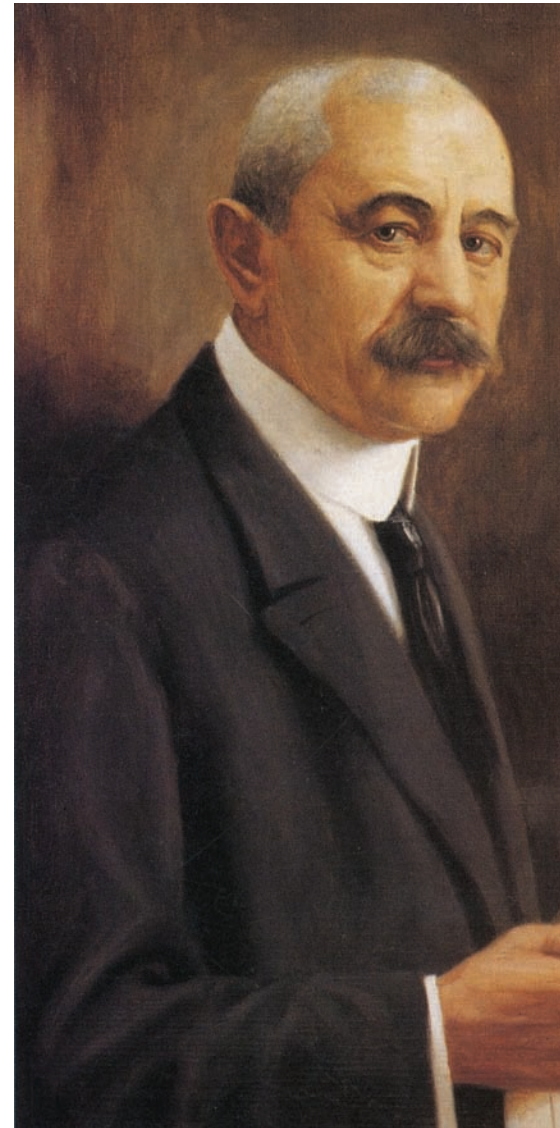
Током 2015. године, пригодним и радним скуповима, на различитим нивоима и у различитим установама, обележавамо 150. годишњицу рођења великана наше прошлости, Јована Цвијића (1865-1927), човека који нас је на плану науке, наставе, културе, поштења, поштовања, радиности, патриотизма и живота уопште, толико задужио да ће му се и наредне генерације с пијететом враћати и обраћати. Из његових књига ће учити и смерно се у животу, и пред великом проблемима и недаћама, достојанствено држати.

ЈОВАН ЦВИЈИЋ О УНИВЕРЗИТЕТУ

Као професор Велике школе, из које је настао Универзитет у Београду, као професор и ректор истог, Јован Цвијић је ову наставну и научну институцију познавао до најфинијих детаља. О универзитету је повремено говорио и писао. Истицао је његове добре и лоше стране, настојао да га унапреди и доведе на европски ниво. Када је у питању Цвијићев Географски завод, као део Универзитета, зна се да је Албрехт Пенк, академик и Цвијићев ментор за израду докторске дисертације у Бечу, приликом гостовања у Београду и посете Географском заводу, истакао да би се таквом институцијом могле поносити и велике европске престонице.

„Наш Универзитет, пише Јован Цвијић, има особито поље за разноврстан рад. Јер, Полуострво је врло пространа област, која физички и

културно, затим контактима и миграцијама народа везује и везивало је Европу са Азијом.“ У том смислу интересантан је следећи став: „Научни рад природних и друштвених наука почиње сабирањем и обрађивањем грађе. То је познавање и одређивање предмета и појава, посао врло корис-

тан, који се, изгледа, неће још дуго исцрпсти, нарочито не за наше области. Његови резултати – то је она грађа, од које ће после даровити архитекти да подигну велику научну зграду. Кад се оваква грађа систематски групише и класификује, онда се тек виде слаба места и празнине опште научне

ЈОВАН ЦВИЈИЋА

Пише: Стеван М. Станковић

зграде. Научне послове ове врсте могу радити сви вредни људи, који су имали школе; зато је овде највише радника, често и непозваних. Последњи, слаби радници терају науку, као оне занатлије, које шаблонски раде: не виде ништа изван уског круга својих предмета, не гледају око себе, често не запазе

ни очигледне везе, укратко укоче се у једном циклусу и бавећи се, истина, научним објектима, они врло мало научно мисле; за многе се збиља може рећи, да ништа не мисле осим оно што су други пре њих смислили.“

Од посебног интереса су Цвијићеве речи о професорима, за које каже да не морају увек бити и добри научници, да има оних који су досадни и без духа, који муче науку и своје ближње. Пише и следеће: „И најбољи професор може само да запне ороз, али, ако цев није пуна, нема пуцња ни његова ефекта. Способности духа и дубину осећања даје само мајка, а и најбоља школа научног рада

довољно је учинила ако пробуди заспале или зачмале способности, ако их помогне и упути истинитим правцем. При томе треба на првом месту ићи за ученичким наклоностима, за њиховим вокацијама. Затим треба најпажљивије неговати идеализам, кога у већој или мањој мери има код свих

младих људи. Ко га изгуби, не може га ничим надокнадити. Затим треба ученике неопажено навикавати да своје послове мере мерилом постхумно значаја: треба замислити да нисте ту и да својим утицајем, везама, љубазностима не дајете вредност пословима о којима се бавите.“

Један народ нема драгоценијег капитала од одличне универзитетске омладине. И кад није потпуно на свом месту, треба је строго, али с пажњом и љубављу предусретати. То треба да увек имају на уму не само професори и интелигенција, већ и остали свет, који са ученицима долази у додир, јер је врло често начин третирања од великог утицаја на њихов даљи живот.

Јован Цвијић, 1907. године

ЈОВАН ЦВИЈИЋ О НАУЧНОМ РАДУ

Истичемо још неколико умних реченица, поука и порука Јована Цвијића. Познати географ сматра да у науци има коштуњавих питања, да се тешко долази до правих решења, да је потребно објекте, појаве и процесе посматрати са више страна и са аспекта већег броја наука, тј. мултидисциплинарно и интердисциплинарно. При томе „Имагинација је, дакле од највећег значаја за стваралачки научни рад, или да је тако назовем, научна имагинација, која полази од дубоких проматрања, истина врло често од мало таквих проматрања. Сасвим су друго спекулације без основа и маштања, која не полазе од факата или полазе од погрешних факата, и код којих, изгледа, права имагинација и не долази до значаја. Има, напослетку, једна особина осећајног живота, која је такође од утицаја на научни рад. У нас има реч слуктити, човек слукти, осећа појаве, догађаје и процесе. То је врло често

се ми пењемо једни на раменима других. И људи великих резултата мали су фактори у огромном научном развоју,“ констатује Јован Цвијић, који поред осталог каже да и његова дела нису без погрешака, нису Јеванђеље над којим се треба клањати, јер се наука развија, хипотезе мењају, човечанство иде напред.

Често су цитиране Цвијићеве реченице које гласе: „Траба се навићи и о проблему, послу, професији дуго, кашто и непрекидно мислити, док се нађу решења. Има светлих часова, нарочито светлих ноћу, које се ретко јављају, у којима се нађе решење питања, или се осмисле велики планови научног рада. То доба духовне луцидности и креације ваља употребити, а не по оној обичној људској, још више оријенталској тромости мислити на одмор. То махом ни организму не шкоди, али и ако шкоди, организам је зато ту да се честито утроши.“ Зnamenити Лозничанин, српски, балкански, европски и светски признати научник се заиста честито трошио. На 42 године дугим систематским теренским истраживањима доспео

је до најудаљенијих и највиших делова Балканског полуострва, а истраживао је и шире просторе. Живео је и радио у време Првог балканског рата, Другог балканског рата, Првог светског рата. Живео је и стварао у Србији коју ратови и буне нису мимоилазили, у којој су Обреновиће сменили Карађорђевићи, над којом су стране силе агресивност испољавале. Живео је у новоствореној Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. Рано оболео од камена у жучи, високог притиска и астме, није се предавао. Живео је само 62. године и оставио нам богатство у књигама и говорима које је тешко проценити. На молбу супруге Љубице да се одмара, да се лечи, одговарао је: Неће ми бити ништа, ти си самном, екскурзије су моје здравље.

ЈОВАН ЦВИЈИЋ О СТУДЕНТИМА

Из Беча у Београд, Јован Цвијић је дошао средином марта 1893. године и као 27-мо годишњи доктор наука постављен је за професора Физичке географије и Етнологије на Великој школи, јер Универзитета у Београду тада није било. Зна се да је одмах од министра војске тражио топографске карте, министра просвете проширење Географског завода, и студенте, за које увек употребљава реч ученик, извео на прво организовано теренско истраживање приобаља Дунава код Великог Села, низводно од Београда. Поред класичнине наставе, где је излагао грађу из геоморфологије, антропогеографије, географије крашких терена, лимнологије и физичке географије, много је путовао, истраживао, реферисао, бирао сараднике, обиље материјала

публиковао и у јавном животу Србије повремено учествовао.

Академик, историчар, Васа Чубриловић, који је познавао Јована Цвијића и за Сабрана дела Јована Цвијића написао предговор под насловом „Живот и рад Јована Цвијића“ (страна, 156, година 1997), пише следеће: „Предавања је држао у моје студентско доба обично поподне. Наступао је озбиљног и достојанственог држања. Градиво је излагао усмено, није читао. Говорио је тихим, уједначеним гласом, седећи за катедром, тако да се по последњим клупама често једва и чуло шта је говорио.“ За разлику од предавања, зна се да је на Географском семинару наступао живо и непосредно. Упуштао се у разговор са студентима, бирао теме и препоручивао литературу на немачком и француском језику. „Цвијић се увек јавља као главни, и то не само критичар него и човек који усмерава, подстиче, исправља и допуњава. У исто време он хвали, ако заслужују, и критикује са саветима, било методолошког или чињеничног значаја...Током семинарског рада код Цвијића је био установљен следећи ред: студенти су седели у слушаоници у клупама, а наставници на столицама поред зида. Сам Цвијић седео би у првој клупи са једном свештицом пред собом у којој је правио забелешке. У дискусији су најпре учествовали студенти, затим наставници и на крају је давао мишљење сам Цвијић.“ Географски семинар, као начин рада студената географије, безразложно је укинут пре двадесетак година и до данас ничим сличним и вишеструко корисним није надокнађен.

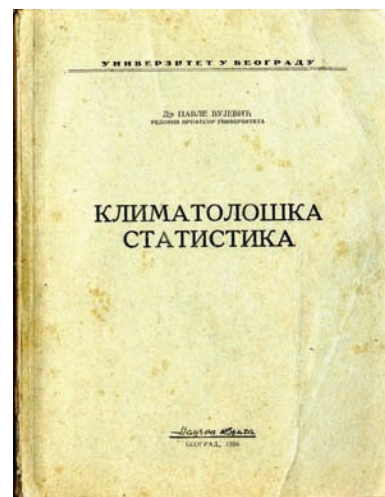
ПАВЛЕ ВУЈЕВИЋ

Пише: Др Владан Дуцић

Павле Вујевић је рођен у Руми 1881. године, а упокојио се у Београду 1966. године. Био је географ и метеоролог, професор климатологије и математичке географије на Београдском универзитету, академик САНУ.

Професор Вујевић је један од оснивача микроклиматологије. Био је међу првима у проучавању потамологије, науке о рекама. Његови Основи математичке и физичке географије у две књиге од преко 800 страна су представљали један од најобимнијих и најкомплекснијих универзитетских уџбеника на српском језику. Павле Вујевић је био и управник Метеоролошке опсерваторије у Београду.

Доцент је постао 1907., ванредни професор 1919., а редовни 1921. године. Био је председник Националне комисије за међународну геофизичку годину Међународне геофизичке организације; члан Националног комитета за географију СФРЈ Међународне геофизичке уније; члан Националног комитета геодезију и геофизику Међународне географске и геофизичке уније; доживотни

ИЋ - ВЕЛИКИ УЧЕНИК ВЕЛИКОГ УЧИТЕЉА

почасни председник Српског географског друштва; директор Географског института Јован Цвијић; члан Председништва Српске академије наука и уметности; почасни или дописни члан многих иностраних института. Постао је дописни члан Српске академије наука и уметности 1950. године, а редовни 1958.

Посебно је био поносан на то што су га прогласили почасним грађанином јадранског града Хвара. Вујевић је, између осталог, објаснио зашто је Хвар место са највише сунчаних дана на Јадрану. Ту се сударају утицаји копна и мора тако да се облаци „разбијају“. На основу његових података, у луци града Хвара је подигнута табла којом се туристи обавештавају да имају 50% попушта на цену пансиона, ако је лети киша падала дуже од три сата, а зими бесплатан пансион, ако је падао снег или је температура била испод нуле.

Написао је око 150 научних радова и неколико уџбеника. Његова докторска дисертација о реци Тиси постала је класично дело, основ савремене хидрологије, али нажалост није преведена са немачког на српски језик.

Посебно је интересантна студија Павла Вујевића на француском језику о климатским поремећајима у нашим крајевима заснована на записима о времену и клими који се налазе у српским црквеним и манастирским старим књигама. Они обухватају веома дуг период опажања, преко 450 година, од друге половине четрнаестог до пред крај деветнаестог века. Записи су кратки и сажети и најчешће се односе на необичне временске прилике које су се догодиле у току дана, месеца, сезоне или године. Тако налазимо да

је снег пао у касно пролеће, у току летњег месеца, да су се јавили јаки мразеви у касно пролеће, да је зима била блага или хладна, да је сушни период трајао дуго или да су се догодиле дуготрајне кише, да је била дуга и топла јесен и сл. Поред описа о времену и клими запис има и обавештење о последи-

цама времена на растиње, воће, усеве, шуме, на здравље или да се догодио рат или неки други важан политички догађај.

Павле Вујевић је био одговоран и пуно је полагао на прецизност. Савременици кажу да је увек на време био тамо где је требало да буде, без обзира на то да ли су разлози били приватни или службени. Био је и велики патриота. По избијању Првог светског рата, заклопио је незавршене радове (и завршене које није стигао да објави), одложио географске и метеоролошке карте. Обукао је војнички шињел и пријавио се као добровољац да брани домовину, иако су га пријатељи од тога одговарали. Говорио је да не може да дозволи да за слободу Србије гину његови студенти, а он да мирно предаје, као да се ништа не догађа, као да је време за науку. Прелазећи у маршу Проклетије у зиму 1915/1916., сам је искусио оно што је причао студенти-

ма: Снег је редовита зимска појава у планинским пределима, где се стално одржава услед ниских температура – копни тек у пролеће. Био је носилац Албанске Споменице, 1921., а за заслуге у рату одликован је Орденом Светог Саве 3. реда, 1923. године.

Једна од карактеристика научног рада проф. Вујевића је и готово једновремено публикавање резултата својих истраживања, евентуално са неким изменама или допунама, у домаћим и страним часописима. Овим је он, већ својим првим али врхунским научним радовима, увео наше физичко-географске дисциплине превасходно климатологију, па и хидрологију, у европске токове и дао им светске стандарде. Први сарадник Јована Цвијића у формирању научне географије у нас и један од оснивача Српског географског друштва, а са Миланом Недељковићем и утемељивач савремене климатологије и метеорологије у Србији, Павле Вујевић свакако припада плејади најистакнутијих српских научника прве половине XX века, а његово дело, један од драгуља наше науке, остало је генерацијама што долазе да на њему уче.

ВОДИЧ КРОЗ СТУДИРАЊЕ

Пише: Ивана Ђорђевић

Ако погледате око себе, приметите људе, неки су забринuti, други су у журби, трећи читају књигу, четврти причају... Исто тако је и са студентима. Ако прво пођемо од бруцоша, њихова размишљања се састоје у томе што су дошли из разних крајева ове наше Србије, па чак и из других делова света. Некима је то прво дуже одвајање од родитеља. Дошли су у потпуно или делимично непознату средину, потребно је адаптирати се. И то је заправо први период прилагођавања. Тек после тога вас дочекају обавезе на факултету и сва дешавања у овој установи. Као студент четврте године, јавила ми се идеја да напишем текст о томе како изгледа доћи у Београд из једне мале средине, студирати и, уопште, са каквим се недоумицама студенти суочавају. Сигурна сам да ће се многи препознати.

Када се први пут појавите на факултету, обично не знате шта вас је снашло. Једни наставници долазе, други пролазе, нешто причају, шаљу вас тамо—амо, ви не можете све да стигнете да запамтите или запишете, не знате који наставник је шта рекао, сви причају о обавезама, о неким терминима који су вама страни, бомбардују вас информацијама, списком литературе. Да не причамо за гласине које се везују за неке професоре, а ви их узмете здраво за готово и кажете себи: "Тај испит никад нећу положити." Дакле, већ сте стигли до испита, а заправо сте тек на почетку. Овај период траје кратко, рекла бих до ваше прве обавезе, био то колоквијум, семинарски рад или презентација. Када положите или одбраните

рад, већ стичете неко самопоуздање и имате жељу и вољу да наставите даље са радом. Деси се, не положи се, али то не значи да треба да станете и да помислите како нисте способни. Сви су способни, али се треба потрудити и научити.

Ево, прво да се обратим бруцошима. За прву годину студија се каже да је година *п р и л а г о ђ а в а њ а*, упознавања, сналажења на факултету и да није тешка. То кажу они који су сада друга година и старији, а бруцоши ће рећи: "Па, чекајте, како није тешка? Имамо два озбиљна и захтевна предмета. Из тог једног треба препознати сваки „камен“ (научићете врло брзо да је то стена), а из другог разграничити да ли је Гаус — Кригер једна или две различите особе." Али заиста, све ћете то савладати у једном даху. Наравно, неће вас сви предмети подједнако интересовати. Једно је сигурно, ако желите да будете успешан студент, морате савладати и те предмете којима нисте склони. Само кажите себи како морате тај испит да положите да бисте ишли даље, али је најбоље када све редовно пратите. Може се догодити да помислите како вам је доста свега, ништа не можете да стигнете и како ћете, не дај Боже, одустати од свега. Јако је битно да никада не одустајете, па чак и онда када вам се нешто учини немогућим — све је могуће.

И тако ви научисте по чему газите, на карти измеристе

Гаус-Кригер...
 1^2 или 2×1 ???

удаљеност од Београда до Ванкувера, препознасте сваку пројекцију и стигосте до друге године. Е сада се стање мења. Више вам ништа није непознато, знате како који професор ради, чули сте о томе на првој години или сте се пред крај прве године распитали шта вас чека у другој. Када се

Про нос... на нос...
За нос!

их бити, али, неће вам бити досадно. Са моје тачке гледишта, друга година је захтевнија од прве. Наравно, када се организујете и направите добар план, све се постигне. Најбитније на овој години је да пратите предавања, вежбе радите за сваки час како се у мају не би хватали за главу, а већ се приближава и јунски испитни рок. Е сада када знате колики је пронос наноса у сливу Колубаре, када сте научили да спајањем Јужне и Западне Мораве настаје Велика Морава, а не Северна, када сте направили разлику између климатских елемената и фактора, расељених и избеглих лица, и пронашли одговор на питање — да ли Далај Лама јаше ламу, сасвим сигурно сте спремно ушли у трећу годину.

Ако другу годину поистовећујемо са вежбама, онда се трећа година везује за семинарске радове. Биће их пет-шест, али, ако ништа друго бар ћете једном за свагда научити да наводите литературу. Исто тако, познатог демографа и његову поделу насеља -

Милоша Мацуру, запамтићете по најпопуларнијој докторки која нам се свако јутро јавља из Хитне помоћи — Нади Мацури. Научићете колико је страних, а колико домаћих туриста било у Београду 1985. године, а онда и 2012. како бисмо упоредили те две године, број ноћења

се подразумева да знате, а све то, наравно, треба превести и у проценте како би одговор био потпун.

Пошто сада знате све цак, прошли сте кроз много тога и некако дошли до четврте године, најстарији сте и мислите да вам не може нико ништа, вођени сте паролом „Како ћемо — лако ћемо.“ Али, тада вам студирање постаје занимљивије. Четврта година је сублимација свега. На четвртој години се најмање прича о факултету, испитима, оценама, а све више о томе где би могло да се оде, можда на неку екскурзију или бисмо да надокнадимо све што смо можда пропустили. Тада схватите да се факултет не везује само за испите и оцене већ и за разне друге активности, као што су дружење, упознавање различитих људи и обичаја, а можда се роди и нека љубав, па зашто да не.

Дакле, време на факултету искористите на што бољи начин, све пробајте, учланите се у СГД, Универзитетску библиотеку, можда неко планинарско друштво, видите како функционише Студентски Парламент о коме се толико прича, ангажујте се, путујте...

И ето, отприлике овако изгледа ретроспектива догађаја кроз ове четири године. Да ми је неко на почетку студија рекао да ћу овако да пишем и да посматрам студирање, помислила бих да је он за неку установу. Саветујем и вама да будете оптимисти, да не посустанете и никада не одустанете, да се водите тиме да све што радите-радите за себе као и то да се труд увек препозна и исплати.

каже друга година, већина је поистовећује са Геоморфологијом. За Геоморфологију постоји мит да је један од три најтежа предмета на факултету. Ја бих опет нагласила да ништа није несавладиво. Немојте да имате предрасуде. Оно за шта се још везује друга година јесу вежбе из разних предмета, заиста ће

Пише: Дарко Стругаревих

Аок дође тренутак када ћете угледати натпис поред пута да напуштате територију општине Ивањица, аутобус ће се зауставити најмање седамнаест пута. Пут води кроз, прво индустријску зону, а затим како се удаљавате од града видећете непрегледна поља малина, која се углавном налазе поред саме Моравице. Можда пре него што заиста напустимо Ивањицу треба да поменем најзанимљивије насеље кроз које пролази пут – Буковицу. Некада то није било насеље већ засеок припојен насељу Шуме, али од седамдесетих година XX века почиње да се издваја као засебно насеље. Оно што је за то насеље забавно је његов изглед, нарочито деоница куда пролази пут. Ево због чега: рецимо да сте прочитали на знаку да улазите у Буковицу трепнули три пута и већ видите знак како је напуштате. Или још један пример, рецимо да сте поспани и почињете да зевате када улазите у насеље и у тренутку када вас нагон за зевање прође и унормалите се већ сте одавно напустили ово насеље.

Уколико очекујете од мене да сазнате све везано за ово путовање, гадно сте се преварили. Прво, највећи део пута проведем покушавајући да спакујем сопствене ноге у удобан положај, јер као што један писац рече: „Седишта мора да је конструисао кепец, како би се осветио људима нормалне висине“. Други проблем су моји сапутници са којима увек морате да ступите у некакву расправу. Ево ја сада покушавам да смислим реченицу за овај текст, а старија госпођа која личи на пудлицу покушава да ми да до знања како воли да седи до прозора, а чак покушава да измени логику нумерације седишта у

њену корист.

Пошто је госпођа, којој би се судило за геноцид због мртвих чинчила на њеној бунди, заузела своје, а и већи део мога седишта и рекла нешто како је данашња младеж невоспитана (добро, рекла је то мало другачије, али не би било лепо да је сада цитирам), наш аутобус је управо пројурио кроз једну мању клисуру која се зове Клисура, баш креативно

име. Управо смо на територији општине Ариље.

Ариље је забавно место због два разлога. Први је јер имају улицу којом можете да се возите само до 16:00 часова, а затим се саобраћај у њој обуставља. Претпостављам да је то правило овде уведено чисто да би се нешто дешавало у овом граду. Други разлог је везан за Ариљске буне. Не чуди ме што за то нисте никада чули, јер то само ја називам тако. Везано је за малинаре из ове општине који сваке године дижу

протесте и јуришају тракторима према скупштини у Београду, како би просули коју гајбицу малина на степениште, све са циљем да повећају цену ове културе. Да се разумемо: са тиме се у потпуности слажем. Малина треба да има цену као нафта (и аутор овог текста поседује малињаке)! Ариљце ћете препознати, поред тога што су то људи са паркираним тракторима у центру Београ-

да, и по малинарском тену. То вам је појава која настаје када читавог лета носите трегер мајицу. Американци такође имају ову врсту тена, везује се за Тексас и Ајову и они је називају ранчерски тен.

Из Ариља долазите у Пожегу у чијој близини настаје река Западна Морава спајањем Ћетиње и Моравице. Негде ћете чути да је једна од саставница и река Скрапеж. То није тачно, јер је Скрапеж притока Ћетиње, а њено ушће у Ћетињу је удаљено скоро 1,5 km од места где се спајају Морава

и Ђетиња. Све се то наравно дешава на територији Пожеге. Пожега за разлику од Ивањице има и железничку станицу. Ја сам увек више волео возове, тако да ми је просто жао што су Ивањичани ускраћени за ову саобраћајну грану. Возови су превозно средство где увек упознате занимљиве људе. Увек можете да се возите бесплатно док не наиђе кондуктер, а и то није неки проблем јер

ћете лако приметити две. Међувршје оставља највећи утисак. Још увек је лепо видети то језеро, али већ сада је почело да обраста вегетацијом тако да ће за неколико година, ако нико ништа не предузме, изгледати као мочвара.

Чачак је следеће место где стижемо и одатле, па надаље путоваћемо Ибарском магистралом, коју многи сматрају

Пријем путника у Чачку може мало да се одужи, јер су то људи генетски предодређени да захтевају да седе на својим нумерисаним седиштима или да не седе уопште. Све то изазива хаос, па понекад и присуство полиције. Због тога ја увек испоштујем свој број седишта, а ако је и потребно оне слабије од мене ћу увек натерати да се преместе. Када се читава ситуација смири аутобус наставља даље, док се путници међусобно теше и имају изразе лица као тинејдери када им одузме те телефоне.

Сада сам и ја имао среће. Поред мене седи декица који је прилично мршав, тако да и ја коначно могу да седим на читавом седишту које сам платио. Започео је разговор са мном и закључио сам да је у питању човек са огромним животним искуством. Рецимо да сам био у праву. Додуше и мене је изненадио тај део да је провео више година у затвору због некакве гравираних пушке свога оца. Као и онај део да жели на терасу да угради некакве плоче од пар тона, док му се комшија са спрата испод противи тој његовој жељи (не знам колико је сад то важно, али тај комшија са спрата испод је некакав генерал у пензији). Такође те тешке плоче су сумњиво плаћене.

Док је аутобус јуришао према Горњем Милановцу, ја сам решио да се придржавам оног правила „што мање знам то боље“, барем у случају нове особе која седи до мене. Рекао сам да у возовима срећете занимљиве људе, али као што видите срећете их и у аутобусима. Једина разлика је што се занимљивошћу људи које ја срећем у аутобусима могу бавити само психолози.

НАСТАВИЋЕ СЕ...

брзина наших возова дозвољава вам да изађете из воза у покрету, отрчите до продавнице, а затим се лагано вратите у њега док успут отворате чоколадицу коју сте у продавници купили. Замислите да се снима некакав акциони филм у нашим возовима, то би било занимљиво гледати.

Да би стигли до Чачка из Пожеге морате да прођете кроз величанствену Овчарско-Кабларску клисуру. Клисура је занимљива по великом броју манастира и три вештачке акумулације воде од којих

веома опасним друмом. У Чачку се уколико путујете Аутопревозом врши дотакање горива. Тада су сви путници закључани у аутобусу. Због опојног мириса бензина нисам баш сигуран, али чини ми се да сваки пут возач запали цигарету управо поред пумпе. После избегнуте катастрофе, у виду експлозије, аутобус се паркира на пероне. Умало да заборавим да кажем да је моја сапутница напустила оба седишта са све својим чинчилама и сада коначно седим сам, али вероватно не задуго.

ТУЧА У (БЕО)ГРАДУ

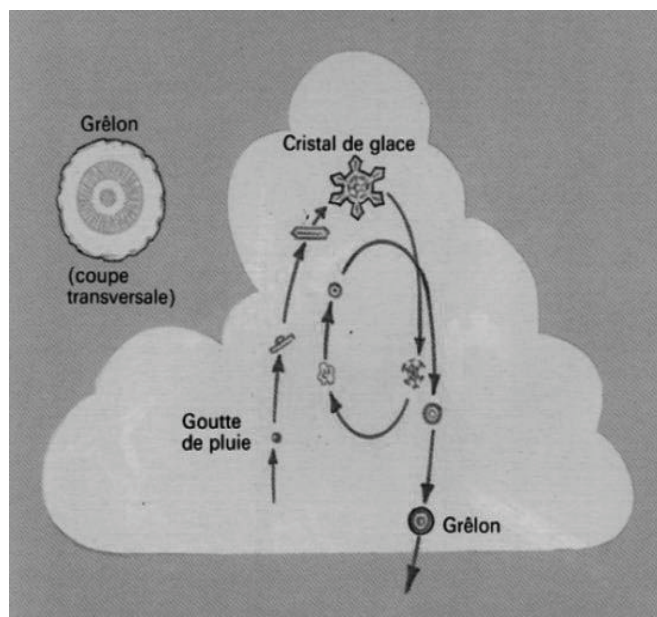
Пише: Горан Анђелковић

Олује настају када топао влажан ваздух добије јак потисак нагоре. Снажни ветрови унутар олујних облака великих вертикалних димензија, кумулонимбуса, подижу прехлађене микроскопске капљице воде до врха облака где се додирују са кристалима леда у врло хладном ваздуху и брзо заледе стварајући округла трошна ледена зрна. Онда почињу да падају ка тлу сударајући се са капљицама суперхладне воде. Те капљице се лепе за новонастала зрна и замрзавају увећавајући им масу. Ношена турбуленцијом она се враћају на врх облака и поново падају. Турбулентна струјања витлају ледена зрна по облаку а описани процес се понавља, стварајући слојевиту структуру која кад довољно отежа пада на тло под називом град, туча или лед. Зрна града обично су величине грашка, али веома ретко и величине кокошјег јајета. Падање града траје десетак минута и за то време на тлу може да нанесе огромне штете – процењује се више од милијарду долара годишње широм света.

Град је редовна појава у топлој половини године у нашим крајевима. Он захвата различите површине, од врло малих до врло великих. Површине захваћене градом најчешће личе на уске и кратке траке. Зато град у једном дану може бити осматран на једној или на више осматрачких станица, или да се јави на територији између њих. Због огромног значаја ове опасне климатске појаве успоставља се посебан систем за одбра-

ну од града, који се бави и његовим мониторингом па је тако осматран број података о граду знатно већи него из саме мреже осматрачких станица.

Јак град у равничарским крајевима Србије настаје најчешће на интензивном хладном фронту уз додатно постојање изразите нестабил-

ности унутар ваздушне масе испред фронта. У планинским пределима ово нису најпогоднији услови за град. Тамо је најзначајнији фактор велика нестабилност унутар топле ваздушне масе. Вертикална кретања изазвана нестабилношћу појачавају се утицајем орографије а велика влажност појачава развој облака. Развијени градоносни облаци у Србију долазе са запада, југозапада или северозапада, ретко са севера и југа, а са истока готово никад.

Позната је чињеница да се у највећем броју места у Србији град јавља просечно 1 до 2 пута у току године. Овако сразмерно мали број дана са градом није само резултат његовог ретког јављања него и помену- те просторне ограничености. На основу података из система

одбране од града зна се да се он у Србији у просеку јавља око 40 дана годишње, у 80% случајева између маја и августа, и то у периоду од 13-20 часова.

Појава града јесте везана за врло развијене кумулонимбусе, који имају карактер временске непогоде, међутим, град је ређи јер је за његово формирање потребно више додатних услова. Он се у нашој земљи обично јавља са највећом честином и интензитетом у мају и јуну. Поменуто испитивање је показало да се у јуну у нижим пределима јавио укупно до 7 пута, у Сурчину, Ваљево и Неготину, што је скоро сваке друге године. У вишим пределима јављо се и преко 10 пута, као што се у мају на Копаонику јавио 17 пута. Април и јул по броју дана са градом мало заостају за мајом и јуном. У Сремској Митровици и Димитровграду он се

највише јављао у априлу, а у Смедеревској Паланци и Врању у јулу. Међутим, показало се и да се град може појавити у свим месецима, што је посебна одлика ове неповољне климатске појаве. Свака појава града наноси мању или већу штету, па то захтева најаву ове појаве кад год је могуће и вођење посебне статистике о њој.

На Копаонику град може да се јави и 7 пута у једној години, а у Врању 6 пута. У Сремској Митровици, Лозници, Ваљево и на Црном Врху забележен је и до 4 пута годишње. На 10 станица он се појавио до 2 пута током године. Вероватно да једна тачка у Србији може бити тучена највише између 2 и 4 пута, изузимајући места са специфичним положајем.

У циљу изналажења ефикасних мера зашти-

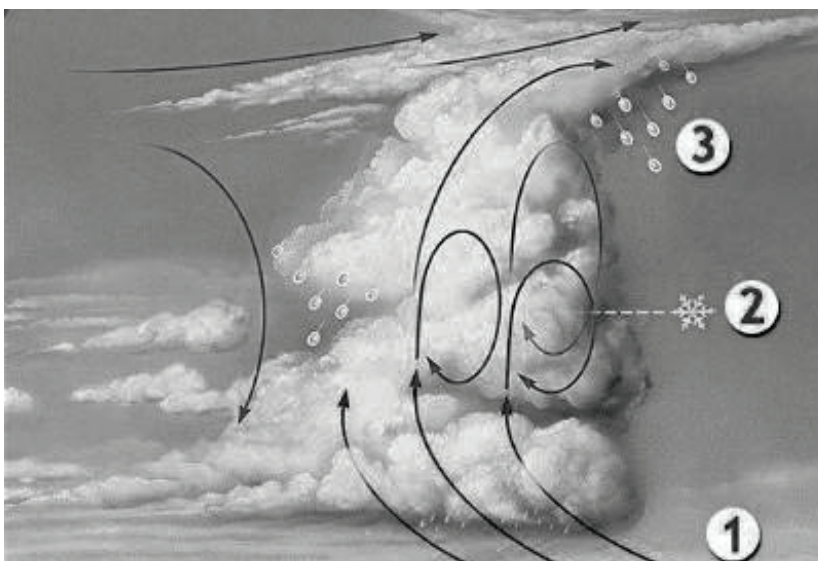
те спроводе се бројна истраживања града. Апсолутна противградна заштита не постоји, али ни успеси нису занемарљиви. У Србији постоји 1613 противградних станица, чији се рад координира из 13 радарских центара; води се чак и рачуна о безбедности, забрањено је испаљивање ракета изнад насељених места, противградне ракете се испаљују само у олујне облаке. Ракете су напуњене хемијским

једињењима која се у облацима понашају као кондензацијска језгра, па би настао већи број мањих зрнаца града, сам тим би се штета смањила. Али код нас често недостају

противградне ракете. Укупан број дана са градом у Србији може да варира и преко 2 пута, из тог разлога је потребно обезбедити једну стабилну материјалну базу. Осим тога ова метода, популарна у другој половини двадесетог века данас је застарела и углавном се користи још у неколико источноевропских земаља. Ефикаснија, али знатно скупља метода је „опрашивања облака“ специјализованим авионима.

Јула 1993. године у Шумадији сам био очевидац како град уништава све око мене. Нагло је пао мрак, бела је била само киша леда ношена урличућим ветром праћеним трештањем, лупањем, и ломљењем свега што је било на удару „напада се североза-

пада“. Након само неколико тренутака наступило је ново годишње доба, температура је нагло пала, стабла и гране су оголели, усева више није било, тло се прекрило белим куглицама већим од кликера, могли смо да их скупљамо лопатама сатима после ове стихије. На сву срећу лепа аутомобили нису били ни мало оштећени – нисмо их имали, били смо под санкцијама.

Најкрупнији град се јавља у тропским ширинама због јаких узлазних струја у „топлим“ облацима. Најжешће олује са градом до сада су погађале северну Индију и Бангладеш. Најфаталнија је погодила Морадабад у подножју Хималаја 30. априла 1888. године и убила 246 особа. А најтежа регистрована зрна града мерила су 1,02 kg, пречника око 15 cm и падала су у области Гопалганг у Бангладешу 14. априла 1986. године, током олује у којој су погинуле 92 особе. Ипак, сећам се да смо учили како је највеће зрно града пало у Кини још 1902. године, било је тешко чак 4,5 kg и имало чак 21,5 cm у пречнику. Таква „зрна“ се називају агрегатима, па је један агрегат од 3,4 kg пао и на Хајдерабад у

Индији 1939. године.

И умерене ширине често захватају олује са крупним градом. Највећа зрна града у тим областима пала су на град Аурору у Небраски у јуну 2003. године. Имала су 17,8 cm у пречнику и била тешка 600 грама. Страшна олуја са градом погодила је Минхен 12. јула 1984. године. Веома јак ветар носио је зрна града пречника 8,5 cm и тежине око 300 грама.

Тако су попут пројектила ударала у кровове, зидове, прозоре, дрвеће, аутомобиле. Иако нико није погинуо повређено је око 400 људи, а укупна штета је процењена на 1,5 милијарди долара. То је била најразорнија олуја са градом свих времена у материјалном смислу.

У Србији је у околини Ваљева 18. јуна 1970. године падао град чија су зрна имала масу око 1 kg. Мада, говорило се и да су велика зрна града, чак читаве санте леда, падале у Србији за време и после бомбардовања, али, ето, није се нико сетио да их измери или бар фотографише. Некада, имао је наш народ своје заштитнике. Постојало је веровање да ће градобритељ, облачар, ветровњак, змајевити, виловити, аловити или здухаћ да заштити имање, село или крај од временских непогода, као што су град, олуја и обилне кише. Он је у српском народном предању био човек који се директно сукобљавао са демонима који доносе стихију или је за то користио посебне магијске обреде. Градобритељи су имали и моћ да управљају кретањем олујних и градоносних облака одводећи их од својих њива, а могли су и да их наведу над туђе.

Пише: Ивана Неђић

Кажу: „Љубав дође када се најмање надаш.“ Изгледа да је тако и са инспирацијом. Данима сам набрајала себи теме о којима бих могла да пишем, али свака се чинила бледом и незанимљивом. И ко би рекао да ће до „еуреке“ доћи за време гледања филма. Док је Никол Кидман певала о чарима најтврђег минерала и о томе како нема бољег жениног пријатеља од тог светлуцавог камења, сијалица изнад главе је бљеснула! Дијаманти! Има ли шта трајније на нашој планети и у новоствореним роботским људским срцима? Зашто им, онда, не посветити (барем) један чланак у часопису?

Оно чиме сам одлучила да се позабавим су најсјајнији и највреднији дијаманти на свету. Без посебног редоследа, први међу једнакима су:

РЕГЕНТ

Има узбудљиву прошлост и 145,50 карата, а проглашен је и за најлепши на свету. Данас је у облику јастучића, а када је откривен имао је 410 карата. Овај савршено брушени дијамант био је узрок похлепе, убистава и великих неприлика. Пронађен је 1698. године у Индији у Паритала-Колур руднику, где га је откупио гувернер Мадраса, Томас Пит,

а затим послао на брушење у Енглеску. Године 1717. откупио га је француски регент, војвода од Орлеанса. Најлепши дијамант света красио је сребрну круну Луја XIV коју је француски краљ носио на свом крунисању 1722. године. У XIX веку, тачније 1801. године уграђен је на балчак мача Првог конзула, тј. Наполеона, а 1812. нашао се на двокрилном царевом мачу. У међувремену краден је више пута, али увек је успевао да нађе свој пут до „модних додатака“ племића, војсковођа и оних кроз чије вене тече плава крв. Место му је, за време Друге Наполеонове владавине, било у „Грчкој дијадеми“ царице Еугеније. Данас се може видети у Паризу, у музеју Лувр.

ТЕЈЛОР-БАРТОН

Након што је откривен у Трансвалу, у Африци, сведен је и исечен на 69,42 каратни дијамант крушкастог облика. Тиме је задобио велику прозирност, а затим и високу цену. О историји власни-

ка најбоље говори само име - Тејлор-Бартон. Познати глумац Ричард Бартон га је за астрономских 1.100.000 долара купио и ставио у веренички прстен своје будуће супруге, Елизабет Тејлор, јер је знао да је накит

њена највећа страст. Откупио га је од компаније Премијер Мин и сам га је назвао по својој жени. У сусрету са глумицом енглеска принцеза Маргарет одушевљено је прокоментарисала величину камена: „Дакле, то је тај чувени дијамант! Али тако је велик и вулгаран!“ „Да. Није ли божанствен?“; узвратила је глумица. Када је принцеза замолила да га проба, Лиз је упитала: „Више Вам не изгледа тако вулгарно, јел' да?“ Након Бартонове смрти, 1979. године, позната Клеопатра продала је дијамант, а 2.800.000 долара које је за њега добила поклонила је у добротворне сврхе. Тејлор-Бартон дијамант је последњи пут виђен у Саудијској Арабији.

КУЛИНАН

Велика звезда Африке, Кулинан први је највећи дијамант на свету. Има 530,20 карата, а био је део 3.106 каратног Кулинана, највећег сировог дијаманта драгуљског квалитета који је тежио чак 621,35 грама. Пронађен је 1905. године у Јужној Африци, у руднику Премиер. Овај огромни драгуљ исекали су Јозеф Ашер и амстердамска компанија Premier Diamond Mining Co. Најпре су шест месеци већали о томе како да поделе кристал, а затим је подељен на девет великих и деведесет шест

LIKE A DIAMOND

малих брилијаната. Велика звезда Африке је безбојан, има облик крушке и 74 фасета. Данас се налази у краљевском скиптру и власништво је енглеске краљице, а његова процењена вредност је преко 200.000.000 британских фунти!

КОХ-И-НОР

Некада највећи познати дијамант, исечен је од 793 каратног минерала, данас има 105,6 карата и 21,6 грама. Пронађен је у савезној држави Индије, Андра Прадеш, заједно са својим близанцем Дариа-И-Нором (182 карата, данас власништво Централне Иранске банке, са седиштем у Техерану). Сматра се дијамантом чија се историја може најдаље пратити, тј. најстаријим преживелим дијамантом. Најстарији митови о њему датирају преко 5000 година. Први пут је споменут 1304. године када га је султан Алаудин Кхиљи поменуо индијском раци. Украден је недуго затим и постављен на Паунов трон, направљен за шаха Џахана, творца Таџ

Махала. Године 1747. дијамант се нашао у Пенџабу, у поседу авганистанског краља Ахмада Шаха Дуранија. У рукама британске круне се налази од 1850. године, када је предат краљици Викторији. Кох-И-Нор се сматра проклетим дијамантом, али ово проклетство заобилази жене, а сваки

мушкарац који га је поседовао је, или изгубио престо, или му се догодила некаква несрећа. Дијамант данас чувају у лондонском Тауеру, заједно са осталим краљевским накитом.

ОРЛОВ

Орлов је велики дијамант који је део колекције дијамантског

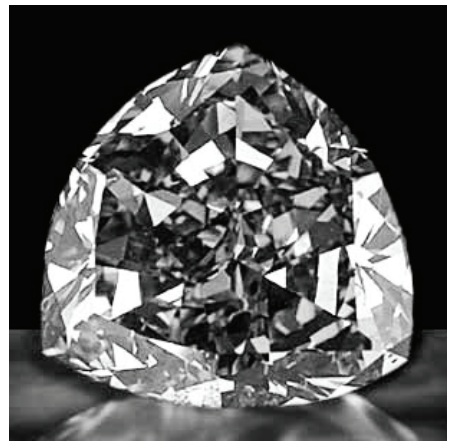

фонда московског Кремља. Његово порекло може се пратити уназад до Шри Ранганатхасвами Хинду храма из другог века, где је некада служио као око председавајућег божанства, Вишниног идола, пре него што је украден и продат од стране француског војника 1700. године. Дијамант је пронађен у Колур руднику у Андри Прадеш у Индији. Име је добио по некадашњем љубавнику Екатерине Велике, Грегорију Орлову, који је био руски војвода. Он је овај вредни камен, плаво-зеленкасте боје и велике чистоће, купио у Амстердаму, где је и становао, за 90.000 фунти. Однео га је у Русију и поклатио Катерини. Заузврат је добио мермерну палату, а царица је дијамант уградила у царски скиптар. Не успевши да поврати царичину љубав, Орлов је 1783. године умро у разочарењу. Овај

дијамант не треба мешати са "Црним Орловим дијамантом", назван Брахминим оком, који је, према легенди, украден из храма код Пондишерија.

МУСАЈЕВ

Овај рубин јасно црвене боје и троугластог облика тежи свега 1,022 грама, и има 5,11 карата. Међутим, иако мали, помодарски црвени дијамант је највећи те боје на свету. Надимак Фенси црвени дијамант, Мусајев је стекао на Геолошком институту у Америци, због својих естетских одлика. Пронашао га је, деведесетих година, непознати бразилски фармер у региону Алто Паранаиба. Његова процењена вредност је непозната, а пре обраде од стране William Goldberg Diamonds групе, имао је 11 карата. Ова, данас позната, корпорација славу је стекла захваљујући управо овом „каменчићу“. Овај рубин није незаслужено на листи најдијаманата. Црвени су на цени, а највећу цену достигао је Ханкок Ред који је, пре двадесетак година, продат за вртоглавих 926.000 долара по карату.

Пише: Анђелија Станојевић

"Пронађи посао који волиш и нећеш морати да радиш ни у једном тренутку". Управо те среће сам била ја. Студирала сам Географију, могу рећи прилично успешно, студије скоро привела крају и одлучила да све оно о чему су Професор Шабић и остали причали, о чему сам читала, учила, истраживала, чујем, видим и осетим, и од обичног студента, коме су Америка и Аустралија биле доступне једино на предавањима, постала неко ко данас затворених очију заврти глобус и убоде место, а сутра је већ тамо. Стјуардеса. Једна од мојих првих станица био је Вијетнам, земља са не

баш завидном репутацијом. Пре него што сам дошла, о овој држави сам чула само то да се треба чувати џепароша, мотоциклиста који отимају торбе, превара приликом подизања и мењања новца, да локални криминалци знају у ком смо хотелу смештени, да прате сваки наш корак и да само чекају прилику да нас покраду. Нас сматрају, како су рекли, ходајућим знаком за долар. У почетку сам била јако скептична, све док нисам изашла на улицу. Оно што је заправо најјачи утисак на мене оставило у Вијетнаму јесу људи. Јако пријатни, великодушни, позитивни и насмејани. Не зарађују много, али и са мало новца знају како да буду срећни. Затим храна у локал-

ним ресторанима на улици, свеже воће, сокови, сувенири, шешири од бамбуса. Хиљаду ствари! Улице су препуне људи. Они изађу напоље, ставе своје пластичне столице и уживају, покушавају да продају нешто, спремају вечеру или се једноставно друже. Увече се неколико главних улица претвори управо мало тржиште, воће, сувенири, лепезе, и наравно храна. Ресторани су отворени, са пластичним малим столовима и столицама, прекусним локалним специјалитетима и незаобилазним Тигер пивом. Музика, хиљаде мириса из "кухиње" која је на метар од стола и хиљаде људи. Нестварно. Друга ствар коју сам приметила је саобраћај, и река мотоцикала на улицама. Константна гужва, без семафора и са јако пуно кружних токова, преплитали су се са свих страна, али изгледало ми је као да свако од њих има савршену процену и зна где и када треба да иде. И поред тога сазнала сам да су несреће јако честе. Сутрадан смо отишли на излет, најпре чувени вијетнамски тунели, Ратни музеј пун слика, плаката и потресних прича тако да не бих много о томе. Затим чаробна Меконг делта, прелазак преко моста од бамбуса, фарма крокодила, кокосово село, пчелињак и мед у чају, сезонско воће најразличитијих укуса и боја и назива које никако да запамтим, док су нам певали традиционалне песме. Природа, зеленило, понека локална колибица од бамбуса на води и лежаљке за љуљање. Ту смо пробали палачинке са кокосовим млеком, чувени Пхо, супа са пиринчаним нудлама, поврћем и месом и прекусне пролећне ролнице, видели како се прерађује кокос, и кренули у вожњу чамцима кроз кокосове палме и банане. Магично! Затим плутајући маркет, пуно усидрених чамаца на којима

АНЂЕЛИЈОМ СТАНОЈЕВИЋ

је свеже воће, и сви нешто продају, трампе се, поклањају. Трећа ствар је време, у једном тренутку сувопарно и топло, а већ у следећем киша толико јака као да се кофе воде просипају по нама. Још много тога је за рећи, и само то једно поподне било је довољно да заволим ову земљу и ове људе и радујем се сваком наредном лету за Хо Ши Мин.

Следећа дестинација Непал, краљевство на крову света, прва импресија после слетања у Катманду, долина опасана зеленим обронцима моћних планина и леденим врховима, и свеж ваздух. Затим на путу до хотела гужва, као да се свих 900 000 становника сјатило на улице, узане, непроходне, пешаци, бицикли, троцикли, мотоцикли, аутомобили, аутобуси, кокошке, козе, апсолутно све, потпуно другачије од европског склада и организације. Почиње да се осећа температура од 30ак степени и прашина. Дуж улице сувелике дрвене зграде, подељене на мање станове, некима фале врата, некима прозори, неки живе и са животињама. Двориште им је тротоар, ту се купају, једу, перу веш, играју, затим цика и вриска преслатке дечице, босе, у поцепаној одећи или у школским униформама, прашњаве од прескакања ластиша или шутирања крпених лопти по улици, и на сваки минут се разбеже кад наиђе аутомобил и опет враћају на улицу, без да скидају осмех са лица! И одједном, у сред багателе луксуз у коме смо смештени, потпуна супротност ономе што се налази испред капије хотелског комплекса. Људи су и поред сиромаштва у коме живе јако срећни, пријатни и гостољубиви. На путу до оближњих храмова они су ме поздрављали уз осмех и намасте и ни у једном тренутку се нисам осећала угрозоно, иако

сам била сама са не претерано јасном мапом у руци, а они јако слаби са енглеским језиком. Хињдуизам је основна религија у Непалу и јако се поштује, тако да има доста храмова грађених у облику планине, у знак поштовања према Хималаји-

на време, али јако кратко. Верује се, ако је угледате, као што сам ја, да ће вас пратити велика срећа у животу! Научила сам неколико речи на њиховом језику, бацала новчиће у фонтане за срећу, љубав, мир, купила дивне уникатне огрлице, које су

ма. Моле се на јако чудан начин и остављају цвеће и упаљене свеће испред улаза. Тог дана сам видела хиљаду различитих ритуала. Занимљиво је да они имају и живу богињу Кумари, девојчицу која се бира на неколико година и за коју верују да представља инкарнацију богиње Дурге. Од тренутка када је изабрана, девојчица не сме да такне тло ногама и увек је обучена у црвено. Живи далеко од материјалног света по строгим духовним критеријумима у једној од палата на главном тргу Катмандуа. Она се појављује на прозору с времена

правили испред мене на улици, према боји мојих очију и изгледу врата, јер код њих свака црта на лицу има своје значење. Накит, слике, мозаици, разнобојно цвеће на простиркама дуж улица и осмех, увек и свуда. Схватила сам колико им мало треба да буду срећни. Показали су ми да су вера, породица и пријатељи њихов кључ да остану позитивни и поред лоших услова у којима живе.

Пише: Драгана Маринковић

Гео-Есо Montenegro је удружење које су формирали професори из Црне Горе на челу са Луком Митровићем, директором Хидрометеоролошког савеза Црне Горе и председником Планинарског савеза Црне Горе. Сваке године, средином јула, у трајању од осам дана, одржава се Гео-еколошки камп са циљем да студенти упознају природне одлике, геоморфолошке процесе и објекте (планине, пећине, реке, кањоне...) одређеног дела Црне Горе. До сада је одржано 12 кампова и ја сам била учесник на три последња кампа на

да професор Предраг Ђуровић води студенте на камп. Пошто су ме одувек занимале геоморфологија и спелеологија, а боравак у природи ми је право уживање, одмах сам се пријавила. Професор је одабрао седморо студената, од којих су неки данас демонстратори на нашем факултету. Наравно, и мене. Тако је камп могао да почне.

Геоеколошки камп на Дурмитору, недалеко од Црног језера, одржан је 2012. године. Програмом кампа је био предвиђен обилазак различитих локалитета, од којих је кањон Невидио на мене оставио најјачи утисак. Овај, по много чему јединствен кањон је створила река Комарница на неприступачном терену кроз који се не може проћи без адекватне опреме и водича. Кањон је веома узак и тешко проходан што му даје дозу мистичности и посебну драж

нам је стрма и клизава стаза, те смо видели само њен улазни део. На Жабљаку смо посетили и метеоролошку станицу, где су нам запослени испричали кратку историју, принцип рада и показали нам инструменте. После 5-6 дана имали смо слободан дан који смо искористили за возњу бицикала до видиковца Ђуревац и кањона Таре, који је најдубљи у Европи (1 300 m), а на другом месту у свету.

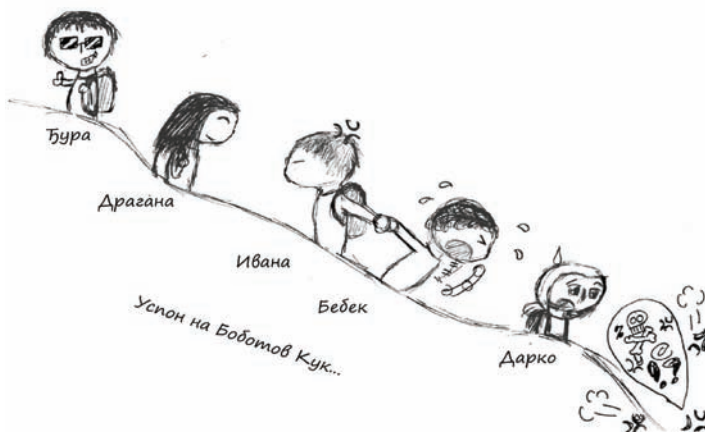
А како изгледа један дан на кампу: устајање је око 8 h, након доручка око 9 h крећемо у обилазак, тј. откривање природних лепота. Обавезно понесемо нешто за јело и 1-2 литра воде, јер вода у крашким теренима понире, па је ретко наћи извор. Враћали смо се око 15-16 h и тада нас чека оброк који спремају чланови екипе који не иду са нама у поход. Време после ручка смо проводили купајући се у Црном језеру или играјући разне друштвене игре. Увече су професори држали презентације о својим радовима и истраживањима, а након тога смо уживали уз музику и дружење. Наравно, и када би вечерње дружење потрајало до дубоко у ноћ, ујутру су сви били спремни за нове изазове.

Наредни геоеколошки камп биће одржан на планини Хајли, па предлажем студентима, пре свега млађим генерацијама, да се пријаве, јер ће стећи заиста корисно искуство. Видећеуживо, а не само у књигама, разне величанствене пејзаже које Црна Гора поседује, а о којима уче на часовима хидрологије, биогеографије, геоморфологије ... Овом приликом се захваљујем професорима што су ме изабрали да будем део тима и свим дивним учесницима кампа, који су допринели доброј атмосфери и феноменалном боравку свих осам дана.

Дурмитору, Богићевици и Црквичком пољу. Осим професора и студената са Филозофског факултета из Никшића, у раду кампа учествују и студенти Географског факултета из Београда заједно са професором Предрагом Ђуровићем, затим професори и студенти са Пала (РС), а последњих година и професори и студенти из Бугарске. Такође, камп се реализује уз подршку и помоћ војске Црне Горе. Овом приликом ћу вас упознати са 10. Гео-еколошким кампом који је одржан на Дурмитору 2012. године.

Након завршетка прве године факултета сазнала сам

која га издваја као најлепше и најужбудљивије место које сам видела. Најважнија тачка и највећи разлог због којег сам кренула на камп је Боботов кук (2523 m н.в.) – највиши врх Дурмитора и Црне Горе. Поглед са врха је величанствен, виде се Црно језеро и Шкрчка језера и разни други врхови које смо обишли. Дошли смо и до Дебелог Намета, малог ледника који је остао сачуван. Шетња до врха Шљемена је била напорна, али су пејзажи кроз које смо пролазили и које смо могли да видимо у даљини (баке које чувају козе и овце на кречњачким падинама) су били прелепи. Посету Леденој пећини онемогућила

IGU КРАКОВ - ВИДИМО СЕ У МОСКВИ

Пише: Аљоша Будовић

Интернационална Географска Унија, основана у Бриселу 1922. године, је међународна, невладина, професионална организација посвећена развоју географије као науке. Примарни циљ ИГУ јесте промоција географије кроз подстицање и координацију географских истраживања и наставе у свим земљама света, као и организовање годишњих регионалних конференција.

Прошлогодишњу конференцију ИГУ организовало је шест географских истраживачких институција из Пољске, а одржавала се у оквиру Јагелонског Универзитета, који је те године прославио 650. годишњицу од оснивања, и у оквиру кога је, 1849. године, основана друга катедра за географију у Европи. Конференција је организована под почасним патронатом председника републике Пољске, Бронислава Коморовског.

Главна тема конференције била је *Промене, изазови, одговорност*, а њен циљ да се отвори простор за дискусију међу учесницима ради бољег разумевања проблема и изазова са којима се свет и ова наука суочавају, као и одговорности коју сви делимо, нарочито у погледу глобалне промене животне средине.

На конференцији ИГУ у Кракову 2014. године, међу 1400 учесника из 65 земаља, били су и учесници са Географског факултета Универзитета у Београду, укључујући и мене. Ја сам на овом скупу учествовао са постер-презентацијом на тему *Феномен експанзије хостела у Београду*. Намера ми је била да овим радом представим десетогодишњи развој београдског тржишта хостела, користећи се методом интервјуа и просторном анализом њиховог размештаја.

Свим учесницима конференције је било доступно више од 1400 предавања и постер-презентација, иновативне и атрактивне тематике. Нажалост, већина предавања су се одржавала у идентичним терминима, што ми је отежавало избор. Углавном сам био присутан на тематским сесијама из политичке географије, јер су се многа предавања тичала Балаканског полуострва, још увек интересантног за геополитичка изучавања и, наравно, нисам пропустио предавања својих колега са Географског факултета.

Сесије конференције одражавале су се од 9 до 18 часова, после чега смо имали прилику да се упознамо са самим градом. Краков је, за разлику од Варшаве, сачувао своје старо градско језгро и поред разарања која је Пољској донео Други светски рат. Изузетну занимљивост за туристе представља стара јеврејска четврт Казимирц која се заједно са старим градским језгром налази на листи светског културног наслеђа.

Имали смо и прилику да

посетимо концентрациони логор Аушвиц – Биркенау, који је од Кракова удаљен 50 км, и чија је 70. годишњица ослобођења обележена пре неколико дана. У периоду 1940-1945, у овом логорском комплексу је убијено најмање 1,1 милион људи – углавном Јевреја, Пољака, Совјета, Југословена и Рома. Још око 60 000 логораша је, јануара 1945. године, натерано у *Марш смрти* ка Берген-Белзену, где је преосталих 20 000 ослобођено априла 1945. године од стране британских трупа. Најслабијих 7 500 логораша је остављено да умре у Аушвицу, и њих су 27. јануара 1945. године ослободиле совјетске трупе, наставши при том 348.820 мушких одела и 836.255 женских одевних предмета, који су припадали жртвама. Немогуће је другачије до историјским приказом објаснити ужас који човек осети приликом посете овом месту, лишеном сваког осећаја људскости.

За крај, морам напоменути професионалност у организацији, смештају и квалитету предавања, као и очигледну жељу земље-домаћина да све протекне у најбољем реду, што се и десило. Учесницима конференције током предавања била је доступна библиотека са простором за индивидуални рад, банкет сала, туристички инфо центар, изложбене поставке, простор за промоцију издавача и бројних географских и других удружења и организација, па и медицинска нега. Ова конференција је била од посебног значаја за географе из Србије, јер је Србија од прошле године постала најмлађа чланица ове организације.

Пишу: Биљана Ђорђевић, Бојана Станковић и Богдан Ивковић, Марко Ланговић

Након четири године учења и напорног рада, наша генерација је дошла до момента који смо жељно ишчекивали током целокупног студирања, а то је апсолвентска екскурзија. Ми смо, као прави знатижељни географи, морали да проверимо зашто су нам претходне генерације говориле да ово путовање никако не смемо да пропустимо. Датум поласка на екскурзију поклопио се

лагању имали слободних 12 сати за обилазак града. За то време свако је имао прилику да упозна Ницу из свог угла. Очарани лепотом града и мора имали смо утисак да смо у рају, тако да залив у коме је смештен град с оправданим разлогом носи име Залив Анђела. У вечерњим часовима стигли смо у монденски град Монте Карло, где смо затекли припреме за трку Формуле 1. Са одушевљењем смо посматра-

скупили смо тек толико снаге да неколико сати проведемо играјући и певајући на дневној журци добродошлице. Свакако да се на оваквим путовањима на умор врло брзо заборави.. Током наредних дана били су предвиђени различити факултативни излети, па је свако могао да изабере и посети оно што жели, а вечери и ноћи су биле резервисане за тематске журке, од којих слободно можемо да издвојимо Графит

парти. Принцип је такав да је свако од нас добио по једну белу мајицу на којој смо једни другима фломастери-ма цртали срца, потписивали се, исписивали поруке, и неизбежне жеље, честитке и поздраве. Слободно време користили смо за шетње, куповину сувенира, купање у хладном Средоземном мору и испијање коктела на плажи. Посебан утисак на нас оставила је Барселона. Као прави географи запутили смо се у туристички информативни центар и узели мапе града. Захваљујући њима и љубазним пролазницима, као и солидном познавању шпанског језика (коначно се исплатило вишегодишње гледање теленовела ☺), брзо и лако смо се снашли у овом прелепом граду. Оно што је такође

било предвиђено планом пута је крстарење Медитераном од Барселоне до луке Ћивитавекија у Италији. Многи од нас су први пут имали прилику да се нађу на броду који својом величином и луксузом одузима дах. Још једно незаборавно искуство и још две непреспаване ноћи проведене углавном на журкама, само овог пута под отвореним небом, на палуби и изненађујуће немирном мору. Све што је лепо, кратко траје, па тако и наше крстарење. Након искрцавања чекало нас је једно-

са елементарним непогодама које су задесиле нашу земљу, па је било неизвесно да ли ће до ње уопште доћи. На нашу срећу, средином маја прошле године наша авантура је могла да почне.

Традиционално, на пут смо кренули са паркинга код Сава Центра и после ноћне вожње кроз Хрватску, Словенију и Италију, стигли смо на Азурну обалу и градове Кан, Ницу и Монте Карло. Кан смо само панорамски разгледали, док смо у Ници на распо-

ли најлуксузније аутомобиле, јахте у марици, бројна казина, а у једном од њих смо имали прилику да окушамо срећу. Пуни утисака и несрећни што напуштамо овај град, вратили смо се у наш, за ове прилике, скромни аутобус и кренули према Шпанији. Након друге непреспаване ноћи, у јутарњим часовима стигли смо у Љорет де Мара, познатог летовалишта, и ту били стационарни наредна четири дана. Иако смо били уморни и неиспавани од напорног путовања,

сатно путовање аутобусом до „вечног“ града Рима. Свега пар сати које смо провели у њему, премало је времена за боље упознавање овог града, али сасвим довољно да свако од нас замисли жељу и убади новчић у фонтану Ди Треви. Водили смо се тиме: што вреднији апоен – већа шанса за остварење жеље. Неки од нас и даље чекају, јер како кажу: „ко чека – дочека“. Као последња у низу, жељно нас је чекала Венеција. Јутро смо започели обиласком најзнаменитијих грађевина овог прелепог града, а како смо имали слободног времена на претек, одлучили смо се да искористимо стечено знање о оријентацији у простору. Као циљ смо имали да дођемо до цркве Санта Марија дела Салуте, а као помоћ при оријентацији послужило нам је то што смо у даљини спазили цркву, па смо знали да се сигурно налази са наше леве стране, и помоћ пријатеља, оних који већ

раније били у Венецији. Након што смо прешли преко безброј сличних (читај истих) мостова и више пута прошли кроз исте улице, коначно смо могли да се дивимо како спољашности,

тако и унутрашњости ове цркве. Како смо доста добро упознали и овај град, време нам је пролетело и било је време за повратак у Београд. Још једна непреспавана ноћ у аутобусу била је идеална за сумирање утисака и препричавање анегдота. Јутро у Београду нас је вратило у тужну реалност да је све пролазно, па и ових наших прелепих једанаест дана које смо провели заједно, још више се зближили и продубили стара пријатељства, стекли нова, а родиле су се и неке нове љубави. Наизглед напорно путовање, прошло је пребрзо, а ми смо се свакако уверили у приче претходних генерација и можемо слободно да поручимо свим млађим колегама исто. А ми се радујемо неком новом заједничком путовању, само овог пута на некој другој дестинацији.

Пишу: Ангелина Опалић

Читали смо текстове и гледали узбудљиве телевизијске емисије о ризичним и опасним подухватима, могло би се рећи авантурама, алпиниста који су освајали највише врхове света. Међутим, сасвим другачији доживљај се стиче када се слуша жива реч самог актера таквих подухвата. И прво питање за човека који се упушта у такав поход, јесте шта је то што покреће човека да се ухвати у коштац са суровом и непредвидивом природом.

Уторак, 2.12. 2014. Земун. Географски факултет. Амфитеатар. 13 сати. Присутних (око)197. За пултом човек који је урадио нешто што није ниједан Србин пре њега – Драган Јововић је освојио Јужни пол, на скијама!

Драган Јововић, из Крагујевца, који је себе већ остварио у пословном и сваком другом смислу и који по логици просечних људи не би требало више да има неку посебну потребу за личним доказивањем, ипак је као алпиниста и љубитељ екстремних спортова имао жељу да види оно што ретко који човек може. Како сам каже прави разлог за то не зна, али је добио неодољиву жељу да уради нешто посебно и другачије.

Храбри алпиниста није напоменуо, што се да претпоставити, да је осим јаке воље и стасне жеље за овакву авантуру, неопходно јако срце и беспрекорно здравље. Неоспорно је да је све то поседовао када је пошао на далек и неизванстан пут наоружан знањем, храброшћу и смелошћу. Његове припреме су се заснивале претежно на искуствима других алпиниста. То значи да је до најситнијих детаља испланирано шта од опреме, хране, течности понети. Разрађене су и могуће потешкоће, уколико дође до промрзлина и других

непријатности у суровим условима. За многе људе би и сам пут до Чилеа и адаптирање на временску разлику било веома напорно, а за овај поход је то био тек први корак.

Контакт са агенцијом *Antarctic Logistic and Expedition* је успоставио преко свог пријатеља, чувеног алпинисте, Драгана Јаћимовића. За подухват на Јужни пол је последње припреме обавио на планинама Србије, мада је иза себе имао освојене највише врхове света. Готово све, осим Монт Евереста, који му је измакао за длаку. А та длака му је оставила ништа друго до живот, но то је друга прича. Тако се у јануару 2012. обрео у Чилеу, у најјужнијој луци Јужне Америке, Пунта Аренасу. Одгале је авионом типа "Иљушин" са руском екипом полетео на Антарктик до базног логора. Ту их је на 2500 km од Јужног пола на око 1700 m надморске висине чекао вођа експедиције Дмитриј Ермаков. Одатле су мањим авионом пребачени до места 110 km удаљеног од пола ваздушном линијом. А пилот у авиону за навигацију је користио само сопствено чуло вида које је авион наводило на залеђену писту.

... Тамо је потпуно равно, бар је тако изгледало, стотинама километара наоколо. Кренули смо у слетање, приближавали се снегу и таман кад смо очекивали да додирнемо површину, ударили смо у снежни нанос и авион се одбио. Ти снежни наноси нису високи, метар-два, тамо нема никаквог навођења, пилот слеће на основу тога што види и зато увек слеће са Сунцем иза себе.

Слетели су на 3000 m надморске висине, ваздух редак, тешко се дише. Последње припреме су подразумевале фиксирање скија, дотерирање опреме тешке 62 kg коју

треба вући са собом, редослед кретања, начин комуникације, одлучивања, ... Температура -42°C . Јапанска експедиција са којом је требало да крену на поход ка Јужном полу је врло брзо одустала. Иако је био летњи период и све време је трајала обданица, добродошлицу им је пожелела прва олуја која је носила грудве и

комаде леда величине песнице. Долазила је ниоткуда и тамо се враћала, а једини начин да јој се супротставе је окретање леђа. И тако готово читавог првог дана. Зато су и прешли само 4 km и осећали су се веома исцрпљено и дехидрирано.

... Сунце иде у круг и никад не залази. Деветнаестог децембра је на највишем положају, а после кружи све ниже и ниже, али не залази. Двадесет и првог марта се креће по хоризонту,

Први Србин

НА СКИЈАМА

потом залази и онда је стално ноћ следећих пола године. Разговарали смо како ћемо да се понашамо због непрестаног дана - да ли да се држимо биолошког времена, тј. да спавамо кад би нам било време за спавање према ритму из Чилеа, или да на почетку гурамо док можемо и спавамо кад више не можемо даље. Та друга варијанта би, ипак, била додатни ударац

на Јужном полу

на организам који би морао да претрпи и временску аклиматизацију, поврх свега.

Већ тада се јунаку ове наше приче по глави стално мотало, "Драгане, шта ти је ово требало?" Но, како каже, у тим тренуцима би се прекрстио, помолио Богу да му сачува здравље и настави даље, јер другог избора више није било. Касније су брже напредовали, другог дана 10 km, трећег 15 km, а сусрели су се

са још једном јачом олујом која је трајала 3-4 сата. Иако је знао да ни једног тренутка не сме да скине рукавице, јер се све готово тренутно леђима, искусни алпиниста је то ипак у једном тренутку несмотрено урадио како би што брже, не заостајући, затегао скију. Истог тренутка, осетио је у шапи снажан бол што је значило да је дошло до почетка смрзавања. Једино решење којим се спасава рука јесте кружење руком у ваздуху како би крв проциркулисала. Шансе су биле мале, многи су тако остали инвалиди, али је он ипак успео.

Један од највећих проблема током овог подухвата је била константна жеђ. Пили су растопљени снег који је исто што и дестилована вода и не садржи минералне соли, што поспешује знојење и губљење електролита, а тиме и енергије. Због велике дехидрације долази до халуцинација, што се није догађало члановима експедиције, мада су очајнички прижељкивали

флашу киселе воде. Ни исцрпљеност, ни премор, ни промрзLINE нису смањивале стално присутан ведар дух, као ни две јако битне ствари у свакој експедицији - физичку и психичку спремност, као и слогу и јединство свих чланова експедиције. Али, требало је доћи до краја, а постајало је све теже и теже. При последњим атомима снаге, јер је током 9 дана изгубио 20 kg, нову снагу им је дала метеоролошка станица која је била на видику. То је значило да су на 7 km пред Јужним полом. Знали су да су

близу подвига.

Недеља, 15.1.2012. године, 21 час и 50 минута. У метеоролошкој станици која је специјално грађена за такве услове и у којој је притисак нормалан јер се упумпава ваздух, дочекани су као прави хероји.

... Ту оком године ради ст педесет људи који долете авионом, уђу и до повратка уопште и не изађу из станице. Имају игралишта за фудбал, кошарку, тенис, теретане, ђакузије, билијар, библиотеку, ресторане, све што један мали град има.

Опоравак је трајао више сати, а састојао се најпре од гашења жеђи литрима воде и сокова, а затим и укусне хране. Прави Јужни пол су посетили тек сутрадан иако је недалеко од станице. Драган Јововић је тада развио заставу Србије, свог Крагујевца, спонзора. Радио је брзо, немајући времена за посебно усхићење, демантујући све оне који су тврдили да су били очарани и задивљени пред призором који су видели. Обична тачка, мада се око ње читава Земља окреће. Петнаестак фотографија и брзи повратак назад у станицу.

Јужни пол - Базни логор - Пунта Аренас - Србија

Од тада, Драган Јововић је имао велики број гостовања, што у Србији што у окружењу, пријема код највиших државних званичника. Радо се одазвао и нашем позиву, фасцинирао нас и сликама и причом те смо му неизмерно захвални на овом часу географије "из прве руке".

Ово је прича о човеку која доказује да ако нешто страшно желиш, искрено верујеш и смеш, можеш и да успеш.

ЈЕСЕЊИ СЕМЕСТАР У БЕРКЛИЈУ

Пише: Јелена Луковић

Учење које је неодвојиво од посла који радим довело ме је на **Беркли**... најстарији од десет Калифорнијских државних универзитета. Смештен на источној обали залива Сан Франциско у подножју брда Беркли. По многим листама један је од најбољих универзитета на свету. Не без разлога, по мом скромном мишљењу. Важи и за најлибералнији такође, први протести против учешћа САД у Вијетнамском рату почели су управо овде. Представља живописан кампус кроз који протиче Strawberry поток, испуњен четинарима, еукалиптусима и веверицама.

Географија на Берклију... "свет у малом". Налази се у северном делу кампуса, на петом спрату зграде са које се види цео залив, као и чувени мост Golden Gate. Студенти из целог света са својим професорима раде на различитим темама, почев од кретања глечера на Новом Зеланду и Аљасци, до динамике источно азијских монсуна; од миграција у Кини до друштвено политичких питања у Сан Салвадору. Образовање и науку схватају као процес који нема краја,

користећи како креду, оловку и папир, тако и супер рачунаре у Колораду. У групи проф. Џона Ченга истраживала сам сушне и влажне сезоне у Калифорнији.

Кад живите у Берклију, бар једном недељно пођете у **Сан Франциско**. Најбрдовитији и најевропскији град, који лежи на Сен Андреас раседу. Насељен је након златне грознице средином XIX века. Познат је по затвору Алкатраз, највећој Кинеској четврти у свету, Унион скверу, мосту Голден гејту, као серији Твин пикс. У граду постоји и Руска четврт, у којој се налази и највећа православна црква у Америци Св. Јована Шангајског, руско-српског светитеља, који је један период свог живота био професор у Београду.

Уз озбиљан рад у кампусу иде и рекреација. То су најчешће трчање, возња бициклом, али и пливање у једном од базена у којем Милорад Чавић још увек држи рекорд на 100м техником делфин. Одлазак у природу се подразумева, па смо и ми посетили неке од **националних паркова** (Јосемити, Долина смрти и Кањон Колорада). **Лас Вегас** је незаобилазан. Град

коцке, забаве, певајућих фонтана, луксузних хотела и светских кухиња. Све што се десило у Вегасу, остаје у Вегасу ;).

Међу најпознатијим Србима на западној обали, свакако је Никола Тесла. Најновији електрични аутомобил носи назив по њему. Одмах након њега је Милутин Миланковић. О њему сам на Берклију слушала једно од најлепших предавања икада и сазнала да на допуни његове хипотезе о осунчавању током леденог доба, тренутно ради група јапанских научника. Српски професори на Берклију воде најјачу групу на свету, која се бави дизајном интегрисаних кола. Преко 150 наших инжењера запослено је у Гуглу, Амазону и Фејсбуку. Има и наших студената, доктораната и постдоктораната. Заједно са српским професорима прослављају наше празнике, промовишу своју земљу и прикупљају помоћ када је потребно.

Истраживачко питање, које ме је довело на **Беркли**, отворило је још многа питања, али и дало важне одговоре. Сазнала сам због чега је важно служити највишим циљевима у животу и образовању. Важно је и познавати своју земљу и своју историју и културу, како бисмо поштовали и разумели друге. Можда најважније од свега, да смо велики онолико колико смо искрени, своји и спремни да прихватимо изазове.

I BELIEVE IN MIRACLE

Пише: Даница Шантић

Тог јулској јутра обрела сам се у престоници света – Лондону. Била сам, као и 20 научних радника са разних крајева света, учесник Семинара о друштвеним наукама (WSSF), који је одржан под покровитељством УН-а. Место одржавања: чувени LSE (London School of Economic and Political Science). Учесници: професори универзитета, научни сарадници на институтима, запослени у министарствима, докторанди. Све заједно, довољан разлог за забринутост (како ћу ја то), али и велики подстицај и жеља да представим Србију и Географски факултет на најбољи могући начин.

Е сада, веровали или не, ја вам нећу причати о универзитету, о науци, о достигнућима, резултатима и дометима географије у различитим деловима света. Испричаћу вам о људима које сам тамо упознала. Моје прво питање Виктору из Мексика, који предаје политичке науке на Факултету у Сонори, било је "Ти живиш у пустињи?". Био је запрепашћен што неко из Србије зна где је Сонора, како се илегално прелази граница са САД, колики је природни прираштај Мексиканаца и да је Мексико Сити један од највећих светских градова. Он је знао причу о Србији и Балкану из 90-их. Слушате о Маорима, гледате њихове фотографије, читате о њиховој култури и обичајима, а онда – упознате Таху, припадницу овог аутохтоног народа са Новог Зеланда, која се бави, а чиме другим до антропологијом и демографијом. Кажу да се на Новом Зеланду говори енглески – то је као када вам се учини да сте на југу Србије потпуни странци – чувено Лесковачко ги, гу, ге... Рашил, којем из неког разлога дуго нисам могла да запамтим име, је Индус из Републи-

ке Јужна Африка, тачније из Кејптауна. У глави одмах реконструкција – аха, његови су дошли као радници по уговору (кулији), након укидања ропства, у бившу британску колонију и ту остали. Како је географија дивна наука. О свакоме знаш све. А он ожењен Италијанком из Венеције, упознали се у Лондону, а сада живе на релацији Шефилд-Кејптаун. Са аргентинком Нуриом сам разговарала о аутохтоном становништву ове "најевропскије државе" Јужне Америке. Филипинац Дерик је само причао о миграцијама, наравно, Мулиади из Индонезије је говорио о популационој политици у овој азијској држави, убацујући свуда слова ћ и ц у свој енглески, па је било много занимљиво слушати га, а још већи изазов разумети. О Енглезима, Немцима, Аустралијанцима вам нећу причати, јер све знате. Али једну особу морам да издвојим: Пуца (Рооја како се правилно пише) из Индије. Колико год читала о овој држави и њеним становницима, о традицији, друштвеним нормама, класној подељености, родној (не)равноправности, када сам упознала ову девојку, која се бави управљањем водним ресурсима у Индији, схватила сам колико је диван овај свет у свој својој различитости. Тиха, скромна, вредна, искрена, одговорна, пресрећна због остварења сна готово свих Индуса – доћи у Лондон и Велику Британију. И наравно да не заборавим Зенга из Чонгкинга, који је стипендиста LSE-а, а који је видевши из које институције долазим, дошао да ми представи свој пројекат и пита шта ја о томе мислим. Човече, помислих, каква част! Наш први дијалог је почео мојим питањем: "Да ли је Чонкинг заиста највећи град на свету?", одговор је био: "Откуд знаш!!!". Дошао је још неколико

пута на наша предавања, а био нам је и водич кроз библиотеку LSE. Е то је тек посебна прича. Рећи ћу вам само неколико ствари: можете ли да замислите библиотеку у којој вам се пружа могућност да одморите или чак одспавате (наравно у врећама за спавање) након напорног учења; или у којој постоји просторија где само жене могу да седе; или просторије где више људи могу да разговарају и припремају заједничка излагања, а да не сметају другима. О фонду библиотеке други пут.

Поред боравка у Лондону, целодневних предавања на LSE-у, посете British Council-у и чувеној (сад знам и зашто) Британској библиотеци, дружења са људима различитих култура, један од најважнијих утисака је колико је географија лепа наука, која отвара врата свуда и колико се у неким светским универзитетским центрима приступа овој науци из потпуно другачијег угла него код нас. И за крај овог кратког извештаја враћам се на насловну реченицу, коју је изговорила Рут Катамури, професорка из Индије, која је преко 10 година била предавач на LSE-у: "Верујем у чуда". Али, такође, оно што је можда још важније, после мог боравка на овом семинару, верујем да чуда остају само чуда уколико се не потрудимо да их остваримо.

ДР ДЕЈАН ШАБИЋ И ДР СНЕЖАНА ВУЈАДИНОВИЋ

РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ

Пише: Филип Крстић

Почев од прелепе кћери феничанског краља која је освојила срце бога Зевса, преко колевке грчке и римске цивилизације чије су тековине уграђене у темеље модерног света, па до места одакле су кренула Велика географска открића и индустријска револуција, све до стварања Европске Уније – Европа је одувек имала кључно место на светској историјској позорници.

Аутори уџбеника *Регионална географија Европе* др Дејан Шабић и др Снежана Вујадиновић пружили су свеобухватну анализу савремених друштвених, политичких, економских и културних промена на простору Европе. Уџбеник је намењен првенствено студентима Географског факултета, али и свима који желе да прошире своја знања о Европи и савременим проблемима регионалног развоја.

Уџбеник је подељен у два дела. У првом делу читаоци се могу упознати са физичко-географским и друштвено-географским одликама „старог континента“. У другом делу дата је детаљна анализа европских региона и држава. Посебна пажња је посвећена развојним трендовима и перспективама европских региона.

Читаоцима су представљена комплексна истраживања природних одлика европског континента, која

омогућавају боље разумевање узрочно-последичних веза и утицаја природних фактора на људско друштво. Користећи овај уџбеник сазнаћете о геолошком развоју континента, од стварања првих кратона до формирања савремене

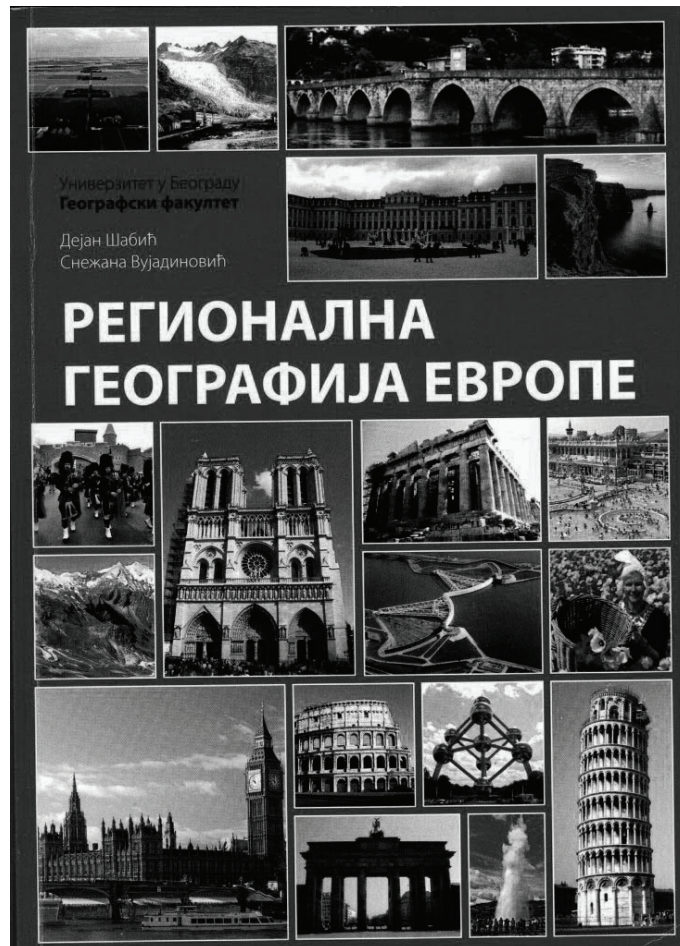
на „Херкуловим стубовима“.

Уџбеник ће вам пружити сазнања о етничком и лингвистичком мозаику Европе. Поред великих европских народа, упознаћете историју, културу и обичаје мање познатих народа у Европи. Од „Људских кула“ Каталонаца, преко јединственог језика Баска, народног ставаралаштва Лужичких Срба и Кашуба, народа Манкса у Ирском мору, до крајњег севера Лапоније и постојбине народа Сама. Иако су културне разлике у прошлости представљале повод за бројне сукобе и страдања, Европа се данас поноси својим мултикултурализмом. На тим темељима се стварају услови за бољу будућност, јер према речима Шарла де Гола „будућност старог континента је у уједињеној Европи од Атлантика до Урала“.

Аутори су посебан нагласак ставили на разумевање сложених демографских, економских и политичких пробле-

ма са којима се суочава становништво Европе. Предочени су проблеми депопулације у средњој и источној Европи, пренасељености у мегаградовима, илегалних миграција и економске традиције у условима глобализације и технолошког прогреса.

Уџбеник је обогаћен бројним фотографијама, тематским картама и савременим статистичким подацима, тако да смо сигурни да ће уџбеник бити користан свима који желе да прошире своја знања о "старој дами" Европи.

физиономије Европе. Аутори Вас притом воде на путовање кроз непрегледна пространства Руске низије, полдере као јединствене техничке подухвате у намери да се земља отме од мора, преко алпских превоја и залеђених врхова Кавказа до највиших кратера Етне. Постаће вам јасније због чега се на простору Европе јављају различити климатски типови, вертикална и хоризонтална зоналност вегетације. Добићете одговор на питање где можете видети једино европско станиште мајмуна, стојећи

СВЕСТРАНИ ГЕОГРАФИ

Пише: Биљана Стевлић

Припремајући питања за овај интервју, размишљала сам о томе коме да их поставим. Одлучила сам да то буде Наташа Басарић, наставница географије из основне школе у коју сам ишла. Она је била та која ми је пренела своју љубав према географији, због чега сам и одлучила да упишем Географски факултет. Наташа је на Географском факултету дипломирала 2003. године.

Због чега сте одлучили да упишете Географски факултет?

Први разлог је то што сам од малена маштала да радим са децом, а други што сам одувек волела да путујем, упознајем остале народе, њихову културу и обичаје.

Који сте смер похађали и зашто је баш он био Ваш избор?

Када сам уписивала Географски факултет била су два смера: Дипломирани географ и Просторни планер. Обзиром да ми је рад са децом био на првом месту определила сам се за смер дипломирани географ.

Да ли сте имали омиљени предмет и који је то био?

Било је доста предмета које сам волела. Један од њих је био Туристичка географија код професора Стевана Станковића. Из тог предмета сам са великом жељом и вољом урадила и дипломски рад и дипломирала са оценом десет.

Којим послом сте мислили да ћете се бавити када сте уписивали овај факултет и

да ли Вам се та жеља остварила?

Већ сам напоменула да ми је рад у школи било најлепше занимање. Када сам уписивала факултет, али и у тренутку завршавања истог нисам се надала веома тешком проналажењу посла. Своју жељу сам остварила, али не у потпуности. Већ 10 година радим у просвети као професор географије, али на жалост још увек не у сталном радном односу. Радила сам у доста школа на територији општине Чачак.

Шта мислите, да ли је лакше било студирати када сте Ви били студент или је ипак данас тако, и због чега?

Мислим да није било лакше ни у времену када сам ја студирала, али дефинитивно није ни вама данас. Свако време носи неко своје бреме. У току мојих студија десило се и бомбардовање које је донело доста тога лошег што је утицало на даље студирање, а опет данас и ви као студент се сигурно суочавате са разним потешкоћама.

Која је била Ваша просечна оцена на факултету?

Факултет сам уписала са пуно оптимизма који ме је водио до момента када се на територији тадашње државе десило већ поменуто бомбардовање. На крају завршених студија просечна оцена је била 7,93, а дипломски сам положила са оценом 10.

Чиме се тренутно бавите и да ли сте задовољни тиме што радите?

Због немогућности проналажења посла у просвети пре

две године сам се одлучила за отварање своје туристичке агенције, јер у животу се морамо борити за своје место под овим небеским сводом. У почетку је било тешко у сваком погледу, али опет са друге стране отворене су ми нове могућности да се опет бавим географијом на мало другачији начин. У тренутку када сам се пре годину дана опростила од рада у школи, уследио је позив из једне основне школе у Чачку да почнем да радим као професор географије на одређено време од годину дана. Истог тренутка сам знала да ћу позив прихватити, тако да тренутно радим у школи, а агенција ми је додатни посао. Задовољна сам јер се бавим ипак и даље оним што волим и као професор и као туристички радник, а шта ће од ова два посла бити моје стално опредељење време ће показати.

Када би Вас неко питао због чега би било добро да упише Географски факултет, шта бисте му Ви одговорили?

На првом месту најважније је да се воли оно што неко планира да студира. Често људи имају погрешно мишљење да је географија наука која је лака за студирање. То није тако, она је веома интересантна и лепа. Обзиром да је једина наука која спада у природне и друштвене науке, географија обједињује много тога. Географски факултет даје најшире опште знање везано за све сфере свакодневног живота.

ПРАЗНИК МИМОЗЕ

Пише: Ивана Ђорђевић

На изузетно значајном и атрактивном географском простору између једне од највиших планина динарског масива Орјена и улаза у један од најлепших залива света, Боку Которску, сместио се Херцег Нови. Херцег Нови је приморски град и један од оних у којима су улице, често, у ствари степеништа.

Стари град је јединствена архитектонска целина, у самом средишту данашњег градског језгра. Ако кренете са главног градског трга – Трга Николе Ђурковића, степеништем краља Твртка испод Сахат Куле, након не више од шездесетак степеника, пред Вама се отвара Трг Херцега Стефана (који се чешће назива Белависта) са црквом Св. Михаила Арханђела и Спомен чесмом, а улазећи на сам трг, проћи ћете поред зграде Градског архива. Ако, пак, са Трга Белависта кренете десним степеништем проћи ћете поред зграде Радија Херцег Нови и стићи до Форте Маре прелепе тврђаве која као да израња из мора у којој се током лета одржавају филмске пројекције. Уколико се вратите натраг, на почетак степеништа, и „скренете“, већ после саме Сахат Куле лево степеништем узбрдо, стићи ћете до Канли Куле, данас познатије као Летња позорница – и све то можете лаганим ходом обићи за тридесетак минута.

Осим по Старом граду, Херцег Нови и његова Ривијера, познати су по изузетно богатим и разноврсним биљним светом који је условљен повољном климом, географским положајем, рељефом и конфигурацијом терена.

У пејзажима овог града, поред бројне домаће медитеранске флоре, заступљене су

и врсте различитог егзотичног биља, пореклом са свих континената, што му даје специфичну карактеристику и привлачност. Егзотичне врсте попут Мимозе, Агаве, Магнолије, Еукалиптуса и других су се веома успешно аклиматизовале на овом поднебљу и са аутохтоном вегетацијом чине јединствен украс.

Мимоза је зимзелена, дрвенаста биљка пореклом из Аустралије, расте као грм или стабло различите висине. Има двоструко перасте листове и златно жуте гроздасте цветове који имају специфичан мирис. Цвета у периоду од јануара до марта.

„Празник Мимозе“ је једна од најзначајнијих туристичко – пропагандних манифестација на просторима Балкана. Овај фестивал уобичајено траје од краја јануара до почетка марта месеца, а последњих година се, углавном, одржава у фебруару. „Празник Мимозе“ је манифестација у славу цвећа – цвета Мимозе, која у Херцег Новом успева у време када је остатак Европе прекривен снегом. Манифестација је заснована и опстаје на основама традиције карневалских свечаности, некада врло типичних за ове крајеве, којој специфичан доживљај дају младе Новљанке, зване мажоретке, и музика, популарно звана „Градска музика“, уз коју наступају.

Дефилеом мажоретки у

Подгорици крајем јануара означава се почетак празника. Мажоретке као промотерке, поред Подгорице, дефилују улицама Београда и Требиња.

Манифестација жутом цвету у част почиње отварањем међународне изложбе цвећа која се организује у некадашњој Титовој вили „Галеб“ у Игалу уз концерт познатих певача на главном градском тргу. У том периоду се на херцеговској ривијери традиционално одржава фестивал од Мимозе, рибе и вина, као прва свечаност у оквиру „Празника Мимозе.“ Традиционално, програм на ривијери почиње у Кумбору, одакле креће дефиле „Градске музике“ и „Мажоретки“, а централна свечаност је у Баошићима уз културно – забавни програм. Вредне домаћице Баошића од раних јутарњих сати почињу са припремама и да маштовито украсе дванаест огњишта на којима се пржи риба. Кажу да, када се нешто воли и што представља традицију места, онда ништа није тешко. На дванаест огњишта се припрема око 1 300 kg рибе, а домаћини обезбеђују 1 000 литара вина и пива који се бесплатно деле на седам пунктова. Неизоставан је и симбол манифестације, па се за посетиоце обезбеди око 500 kg цвета мимозе.

Осмишљене свечаности којима доминирају младост и позитивни тонови, карактеристични визуелни и музички садржаји, закићене цветом мимозе, симболом новске препознатљивости и традиционалним гостопримством, доживљавају се у Црној Гори, али и изван њених граница, као наговештај бољих и лепших дана.

ПАСЈЕ ВРУЋИНЕ

Пише: Марина Жујовић

Посматрајући небо у ведрим летњим ноћима, већина нас остане „без даха“. Мноштво звезда које нама изгледају сићушно, заправо су прави џинови. Људи често посматрају небо и пред тим пространством добијају чудан осећај да су јако мали. Сунце као наша најсјанија звезда свакако је од највећег значаја за живот на Земљи. Нама, посматрачима са Земље, Сунце изгледа као џиновска звезда, али она припада групи патуљастих. Сиријус је најсјајнија звезда на нашем небу после Сунца. Од Земље је удаљена 8,6 светлосних година, а маса јој је дупло већа од масе Сунца. Сиријус је двојна звезда која се налази у сазвежђу Canis Major (Велики пас).

У нашим крајевима може се видети од јесени до почетка пролећа, али пошто је њен положај испод небеског екватора, увек је ниско над нашим хоризонтом, те њена светлост пролази кроз дебеле слојеве Земљине атмосфере. Ово су разлози због којих је једва видимо у пуном сјају.

Сваке године почетком августа, дође време када Сунце упече, трава се осуши, биљке спаруше, док човек тешко подноси такве врућине, а пси преко дана исплазе језике и дахћу негде у хладу. Пси немају знојне жлезде као човек, тако да вишак топлоте избацују дахтањем. Многи зато сматрају да израз „пасје врућине“ потиче од оваквог понашања паса, а жеге које се јављају објашњавају додавањем Сириусове топлоте Сунчевој.

Ово објашњење чини се као занимљиво, али постоји и друго, које је примећено и забележено још пре пар хиљада година. У древно време, пре више од две хиљаде година, стари народи

су долазак великих летњих врућина приписали појави Сириуса. Знајући да је по јачини светлости одмах иза Сунца, јасно је због чега је примећена и због чега се њој придавао велики значај.

Стари Египћани су посебно били опчињени Сириусом. Рачунали су време од једног до другог појављивања и тако прорачуном дошли до закључка да година траје 365 дана и 6 сати, што ће касније резултовати увођењем преступне године. Осим што је

Сиријус послужио Египћанима за рачунање времена, знали су да се са појавом најсјајније „пасје звезде“ Нил изливао, остављајући за собом плодни муљ и добре приносе житарица, што је било од изузетног значаја за њихову економију. Египћани су дали велики допринос у изучавању астрономије, јер време у ком су долазили до неких открића, подразумевало је изучавања без данашњих савремених инструмената, а подаци које су добијали врло су слични овим данас. Римљани и Грци су Сиријус доводили у везу са Орионом, јер се Велики пас налази у сазвежђу Ориона и због тога јој дали назив *Пасја звезда*, а врели дани који су били пратећа појава добили су назив *Пасје врућине*.

Постоји још једна занимљивост у вези са Сириусом. Афричко племе Догони, верују у своје свемирско порекло и

они су први који су открили постојање звезде Sirius B која заиста постоји и може се видети само телескопом. Они су још старији познаваоци астрономије у поређењу са Египћанима. Наиме, Догони верују да су их пре 3000 година посети-

ла бића са Сириуса и ту легенду хиљадама година преносе са колена на колена и млађим генерацијама.

Ни код нас појава Сириуса није прошла незапажено. Наши људи звали су је Волујарка или Волујарица и са њеном појавом изводили су стоку на пашу. Сигурно да постоји још много прича везаних за поменућу звезду, ово су неке од нама познатијих. Како су стари народи без телескопа и осталих астрономских инструмената знали за неке од појава, нама остаје непознато. Свакако да је ово знање за њих било од изузетног значаја. Да су имали савремене инструменте, можда би сада са сигурношћу знали како је настао свемир и да ли смо ми сами у њему.

КОТРАЈУЋЕ ПУТЕШЕСТВИЈЕ

Пишу: Тамара Михајловић и Ратомир Веселиновић

У данашњем свету у којем савремени човек живи брже него што може да поднесе, који се одрекао природе зарад бетона, путовања зарад телевизије, шопингом зарад планинарења... путовања бициклама изгледају као нека велика авантура. У ствари, све је јако једноставно. Све што је потребно јесте да све потребштине, дакле, кревет, кућу и кухињу ставите на двоточкашко возило које не загађује животну средину и препустите се авантури... Ако до сада нисте, ово је добра прилика да почнете да размишљате о томе. Све што вам је потребно за једну овакву авантуру јесу мала доза блесавости, солидан бицикл и нешто мало опреме.

Радња приче смештена је у сада већ далеку 2010. годину, а путовање је било прво у низу. Од тада је протекло доста година, још више пређених километара на двоточкашу, бројне авантуре, али ово путовање остало је урезано као досад најинтересантније, вероватно због несвакидашње лепоте Дунава...

Ношени јаком жељом да упознамо непознато, осетимо авантуру и искусимо себе, а део одмора проведемо на, сада већ, најузбудљивијем и најјефтинијем путовању, упутили смо се правцем истока низ Дунав. Идеја је била да бициклама, са комплетном опремом која је потребна за камповање у дивљини (шатор, вреће за спавање, подметачи, кухиња...) прокрстарио Ђердапском клисуром, од Сребрног језера до Кладова, и на тај начин упознамо ову пограничну и тајанствену регију пуну контрасти. Овом рутом иначе, пролази бициклистичка магистрала ЕуроВело 6 која креће од изворишта Дунава на Шварцвалду и спушта се до Црног Мора.

Да би авантура у потпуности имала особине неизвесног, тако смо и за ово путовање оставили неколико нерешених ситница. Први проблеми настали су већ на самом почетку - како упаковати две бицикле у пртљажник аутобуса? Након пропуштена два аутобуса, успели смо да се са све бисагама и бициклама сместимо и кренемо пут авантуре.

Први дан прешли смо раздајину од Сребрног језера до Брњице, малог насеља недалеко од Голупца. Иако је требало да буде најједноставнија и најлакша рута, већ на самом почетку указали су се проблеми. Прву половину пута сунце нам није давало мира, да би потом имали као пратиоце кишу и јаку кошава. Кошава је била толико јака да смо се код Голубачке тврђаве једва провукли у клисуру. Дунав је испред улаза у Голубачку клисуру најшири на своме току и у неким деловима, због његове ширине, лако га је помешати са морем. Не зна се тачно ко је саградио чувени Голубачки град, који се налази на самом улазу у Ђердапску клисуру и национални парк Ђердап. Тврђава се први пут помиње у 14. веку као угарско утврђење, али се сматра да су је дигли Словени и да су га звали Браничев. Углавном, ова грађе-

Ђердап је идеално место за истраживање већ истраженог. На делу Ђердапске клисуре Дунав је најшири, најужи, најдубљи и најдубљији. На овом простору налази се Ђердапско језеро, највеће и најдубље вештачко језеро у Србији. У Ђердапу, поред Срба живе и национална мањина Влаха. Овај народ, по много чему необичан и оригиналан, улива овом крају велику дозу тајанствености.

вина као да и данас говори о својој снази и неосвојивости, меркајући и опомињући сваког путника који се усуди да крене пут Дунава.

Предвече смо стигли до

кампа недалеко од села Брњица. Лепо место уз сам Дунав које странци не пропусте да посете, у шта смо се уверили. Јутро је било дарежљивије од вечери, тако да смо били награђени прелепим погледом на читаву Голубачку клисуру у којој су се само кроз јутарњу маглу могле назрети последице синоћњег шенлучења кошавае.

Наставили смо ка Лепенском виру, чувеном неолитском археолошком налазишту. Јутро је обећавало сунчан и миран дан, што нам је удили потребну снагу за насавак авантуре. Ова деоница занимљива је због неколико чињеница. Ђердапска магистрала на овом делу пролази кроз Љупковску котлину и клисуру Госпођин

вир. На овом делу налази се и први од 21. тунела на магистралама, који су нам представљали можда и највећи проблем због неосветљености. Главна водиља читавог дана био је врх

Трескавац на румунској страни, којег су муње обликовале хиљадама година, те има јако необичан облик. Имали смо срећу да нам је дозвољено камповање у кругу Лепенског вира, међу етно кућама које су само појачавале импресију овог древног станишта неолитског човека. А чињеница да баш овде можете срести неког од асистентата Географског факултета говори о неизмерној лепоти ових предела.

Када се крене од Лепенског вира најлепше је проћи макадамским путем испод магистрале кроз кањон Бољетинске реке. Кањон је иначе део резервата природе а осим геоморфолошке вредности представља и значајно налазиште мезозојске фауне. Међутим, оно што је остављало јак утисак на овом путовању јесте не баш тако „нетакнута“ природа. Иако представља најзначајнији Национални парк државе, под заштитом прве категорије, дивље депоније и отпад, чак и у самом Дунаву, овде су честа појава на коју ни ми, навикнути на земљу Србију, нисмо остали равнодушни, а камоли страни путници који Дунав прате кроз многе друге земље.

У Доњем Милановцу, градском насељу са око 3000 становника, направили смо дугу

и заслужену паузу, обзиром да место својом лепо уређеном обалом мами путнике на одмор. Од овог насеља пут се на тренутак одваја од Дунава и залази у Поречки залив, који је својом лепотом вероватно и најлепши део Дунава на читавом току. Остало је још само да пронађемо неку добру дивљу плажу, отворимо шатор и уживамо у Дунаву и месечини. Управо такву плажу нашли смо недалеко од села Голубиње. Међутим, локалне санцане и караконцуле из тог краја уплеле су прсте током ноћи у ту идилу, тако да смо јутро дочекали са Дунавом тик пред улазом у шатор. Наиме, током ноћи ниво воде у језеру је порастао тако да је неколико шатора у близини пливало у води...

Следећег дана остало нам је да савладамо највећу узбрдицу на путу, најужи и најдубљи део Дунава. Најрепрезентативнији и најпознатији део Националног парка налази се у клисурама Казани (Мали и Велики) и Дубовачкој котлини. На овом месту Дунав изгледа у исто време и опасно и питомо и застрашујуће и пријатељски. Са овог места отвара се поглед на први део те камене браве у некадашњој капији Европе. Пре изградње ХЕ Ђердап бродови су кроз огромне чељусти клисуре пролазили само уз помоћ локалних водича, такозваних лоцева, који су познавали сваки вир у реци стешњеној на мање од две стотине метара ширине. Дубина Дунава у клисури Казан, пре изградње ХЕ Ђердап била је око 82 m. Иначе, у географској литератури забележена су два мишљења о највећој дубини Дунава. Према једном највећа дубина је у клисури Госпођин вир, а према другом у клисури Казан. У Казанима се налази и неколико балон-станица, које су пре подизања ХЕ служиле као семафори, јер у тако

узаној клисури нису могла да се мимоиђу два брода. У Дубовачкој котлини, на румунској страни, налази се у кречњачкој стени уклесан лик румунског националног хероја Децибела, импозантне величине.

Као награда за савлађивање велике узбрдице у Казану, следило је спуштање на дужини од око 12 km до Текије и до простране плаже на Дунаву на којој се веома брзо виорио и наш шатор.

Деоница од Текије до Кладова дошла је као лагана вожња у односу на предходне дане. Прошли смо надомак остатака тврђаве Форт Елизабет, споменика Кочи Капетану, који је страдао у Текији 1788. године, возили смо испод врха брда Ђервин, са којег се пружа прелеп поглед на Сипску клисуру и Оршавску котлину. Зауоставили смо се и надомак Кладова како би обишли археолошко налазиште Диана, римско утврђење из 6. века и омладинско насеље Караташ. Свртели смо и у старо бродоградилеиште где смо посетили старе пароброде Цар Никола Други и Војводина. Те старе олупине представљају готово најстарије пароброде који су пловили Дунавом пре више од сто година.

И ето... шта више рећи? Након шест дана и око 190 пређених километара трагом Трајана, након дивних дана и вечери уз Дунав, након досадне кише, нервозне Кошаве, јаког сунца и спавања у шатору, бројних сусрета са страним бициклистима и домаћим авантуристима, остаје нам само препорука свакоме и планирање неке нове авантуре јер географија се може учити и на два точка.

МУКЕ ПО МАРКУ

Пише: Марко Ивановић

Када ће крај, једва чекам почетак!

Уписали сте факултет који сте желели, учите пуно о географском омотачу, формирали сте начин географског размишљања, установили циљ и сад чекате... када ће више крај студија! Доста већ једном, намучили сте се и више него што сте планирали, некада посустали, некада гурали. Професори су били фер. Све сте их испоштовали и сви су вам помагали колико су могли. Ипак сте Ви будући професори, не заборавите, Ви ћете носити српско друштво!

Круна нашег професорског звања је Методика наставе географије, наука која дефинише како да објашњавамо географске процесе и појаве. Овај предмет је једини који упућује на реалност савремене наставе. Професорка Љиљана Живковић и њен тим са катедре се боре да оформе суперпрофесоре. Када дочекате крај студија чека вас почетак рада у просвети. Не читајте штампу, или бар помислите да је ту све у добром стању. Врло брзо уочавате да пракса одскаче од теорије.

Прве сузе...

Сасвим случајно, у апсолвентском року, а један за другим, полагао сам педагогију и психологију. Још случајније једно питање ми се преклопило и извукао сам га на оба предмета, а било је то жељено питање: *Оцене*. Пошто сам ове предмете ваљано спремао и сам сам учећи повезивао све психолошке и педагошке аспекте оцена, оформио

сам целину. Знао сам и како и зашто и који су услови и разлози и како оцене утичу и на социолошку сферу... али у стварном животу, када сам постао професор, једно нисам знао, шта сада ...

пошто сам себе ухватио у небраном грожђу поступио сам према датој педагошкој ситуацији. Разложно сам објаснио оцену, емпатично се обратио ђаку, поразговарао са остатком одељења и

Моја оцена је изазвала прве сузе, на то ме нико није спремао. Како сад, па зашто, све сам урадио како треба, све сам кораке предузео, Правилник о оцењивању ваљано прочитао. Ах, а тек тај правилник, па ученик би требало да докторира прво па петицу по истом да заслужи. Него,

све како ваља и доликује ... и ништа ...

Еее па цаба сам ја учио да објасним периклиналну стратификацију, када ово нисам могао да решим. Превазишао сам себе и на крају, после свих педагошких заврзлама, упитао дете: „Зашто и даље плачеш?“

НАСТАВНИЦИ ИЗ КОРНЕРА

Одговор је био прост „Па добио сам један.“ Ах, па да, наравно, ред је да се плаче, ваљда то иде са јединицом.

Није битно или ваљда јесте.

У седмом разре-ду одговарао сам пред строгом наставником Северну Америку. Таман сам завршио Апалаче и Алигене који су ме мучили и долазим до једноставних прерија. Срећан што сам прегурао планине рекао сам да то НИЈЕ БИТНО. Ау, страва и ужас, како није битно, па то је ваљда срж географске науке и без прерија не може. На студијама сам се уверио у толики значај исте, а када сам сам постао професор препун знања, тражио сам сваки детаљ.

Није дуго трајало. Педагошки принцип прилагођености узрасту! П р и л а г о д и т и наставу и свеобухватне садржаје малим људима ... еее, па нико не каже шта је битно, а шта небитно! Али проблем лежи у чињеници да сте

једини наставник географије у школи. Да ви треба да знате и одлучите колико ђаци одређених година могу или не могу. Нови сте, млади, али и без искуства, а морате да донесете такве сложене одлуке. Већ треће године знате, али чик у првој одстраните прерије, пец-никако!

Како не знају или Нушићев земљопис.

Колеге улазе у зборницу. Па како ови твоји, ваљда сви јер им свима предајем, не знају да је Бурма променила назив у Мијанмар!? Не желим да поредим дивну Географију са другим наставним предметима, али сви ти други ВАЖНИ предмети имају: рачун и математику; књижевност и граматику, итд. Када бих одговорио: „Да ли сте прочитали све књиге жанра епска фантастика?“ био бих безобразан. Због тога одговарам, али више ме не слушају да за око 200 држава света мени треба, само у седмом разреду 140 часова!

Сада већ гунђам. Браните свој позив достојанствено. Ви сте експерти за свој предмет, зато учите са разумевањем да би вас други разумели. Тешко је негеографима да разликују пуку фактографију или земљопис од науке. Е па да будем јасан, ја не знам дужину реке Драговиштице и није ме срамота, па нека је у Србији! Неки факти су и битни. Да бисмо знали колико је у свету отприлике пуно или мало падавина у милиметрима морамо да знамо колико је падавина просечно годишње у Београду. Али сам ја знао где ћу да пронађем податак за вољену нам реку.

Наше је да тумачимо појаве и процесе у географском омотачу, а не да знамо најбројнија афричка племена ма колико их поштовали.

Стварност није реалност.

У осмом разреду

обрађује се национална географија. Да бисте почели наставну јединицу неопходно је да имате наставна средства. Е сад, па ваљда можете и без карте. Још боље, шта фали карти на којој пише Титово Ужице и Светозарево. Та карта је реална, али тај осећај је нестваран. Након што изгубите 15 минута на историју и на то ко је, бре, тај како год да се зове, тек вас изненади питање шта је са Косовом. Рачунајте, у минутима, колико треба времена да објасните да није то него Космет (замислите само питања која следе), па како овај забранио повратак Србима на исти, а ми назвали градове по њему. Па када бисте ту јединицу имали пред неким из министарства, тешко вама.

Питање Космета и стварност/реалност. Од вас се очекује јасно објашњење и ширење родољубља односно националног поноса, па и за ово друго можете да одговарате, ако изаберете тај израз. Али, ипак у зборници чујете Санцак, Косово, итд.

ШТА ЗНАЧИ СТУДИРАТИ?

Пише: Дарко Стругаревић

Мало ко ће да се замисли у току студија и да упита себе шта то заправо значи студирати. Вероватно је узрок тога немилосрдно велика количина обавеза у току овог високостепеног образовања. Да се овде зауставим и кажем да студирање није само период у коме ћете се коцентрисати на неку од области које сте у претходном току образовања лудо волели и желели да читав живот посветите тој науци или уметности.

Да бих на овом папиру успео да вам објасним шта је то студирање заправо, мораћу да вас вратим уназад кроз време. Сетите се својих очева, дека, стричева, ујака и других који су своје доживљаје из младости започињали реченицама: „Био један Македонац...“ или „Упознао сам једног муслимана“ или „Када сам служи војску ту је био један Пироћанац...“. Ове почетке као млади смо одмах заборављали, јер је суштина приче био догађај који следи након ње. Обично би то била нека смешна прича, шта више, увек би се на крају свела на шалу, а затим бисмо је заборавили и за наредних пар година је поново чули, али тада бисмо реаговали знатно равнодушније него када смо је чули први пут. Управо те реченице на које и не обратимо пажњу представљају део периода у животу који се зове студирање.

Питате се вероватно како.

Па ево овако: пре три године упознао сам студента који је изгледао прилично опасно са густом брадом неуобичајеном за двадесетогодишњака. Сео је поред мене и постали смо нераздвојни пријатељи. У исто време упознао сам једну Пријепољчанку, Пироћанку, Чачанку, Обреновчанина и нећу претерати ако кажем још осамдесет људи из различитих делова наше државе.

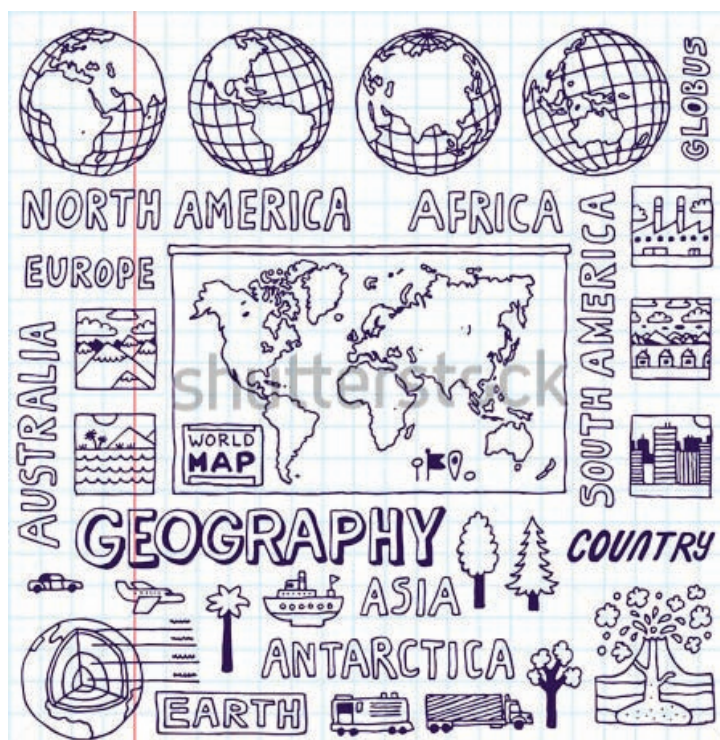
Истина је да у току студирања велики део времена проведете учећи градиво из различитих уџбеника написаних тешким научним језиком. То научите за пар

са собом до краја свог живота, започињаваши приче вашој деци реченицама: „Био један Македонац...“, „Познавао сам Београђанина...“ и слично.

Током студирање ћете научити следеће ствари: научићете да живите сами, научићете да је храна скупља него што мислите, спознаћете осећај да у џепу имате новца за један оброк и да га расподелите на три дана, научићете да чекате у редовима и да уопште не будете нервозни док чекате, научићете да молити, научићете да браните свој понос, а када је потребно и када сте у могућности бранићете и друге, постаћете мајстори импровизације и схватити да загрејана цезвица са водом може да служи као пегла, научићете да не спавате више дана, схватићете колико су ситнице заправо важне да бисте били срећни.

Сада када вам је ум отворен и сами закључујете како би текао наставак овог текста, ја ћу га овде завршити и пусти да направите своју верзију у процесу студирања. Градиво које похађате на курсевима и ствари које студентски живот стављају пред вас заједно, заправо, чине оно што сви називамо студирањем.

П.С. Не дозволите да ваше приче деци почињу са „познавао сам једног...“, трудите се да почињу са „познајем једног...“.

дана, положите испит, и заборавите не размишљајући више никада о томе где се та хрпа података у вашем мозгу загубила. Поред тога учићете ствари од својих познаника, али на сасвим другачији начин. Они ће вам повремено изнети некакве податке и занимљивости из свог живота, а ви нећете ни приметити да сте то запамтили и тај податак ћете носити

НАГРАДА ЗА ЖИВОТ(У)

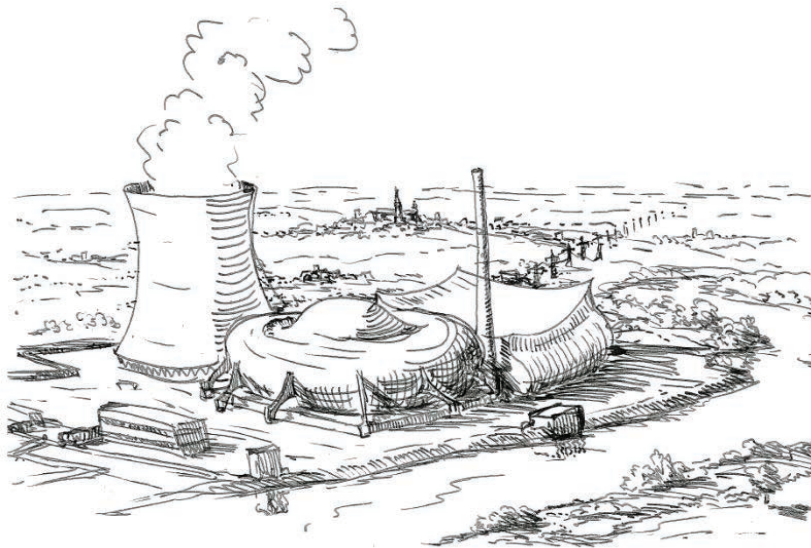
Пише: Михаило Ракоњац

Први комерцијални лет преко Атлантика обављен је 15. октобра 1923., на исти дан 1929. године рођен је Милорад Павић, српски књижевник, 1993. Мендела и де Кларк су добили Нобелову награду за мир, тог 15. октобра 1958. године догодио се "Винча акцидента" и након више од пола века недовољно познати догађај у нашој историји. Винча акцидент догодио се низом неспретних околности у експерименталном реактору у РБ "Винча" када је том приликом шесторо младих научника, међу њима и студената било изложено смртоносном радиоактивном зрачењу, првом послератном зрачењу и првом у тадашњој

Ј у г о с л а в и ј и .
Тог дана скале на реактору које мере ниво зрачења, у једном тренутку почеле су показивати не карактеристичне високе бројеве на бројчанику да би дошле до свог максимума, смртосног за људски живот. У тренутку безнађа и хаоса, најбржи је био Живота Вранић, који је успео да угаси нуклеарни реактор и тиме спречи даље зрачење. А ко је заправо Живота Вранић? И зашто наша јавност не зна за Животу Вранића?

Живота Вранић је био родом из Чачка, најбољи Ужички гимназијалац, а потом и најбољи студент физике на ПМФ-у у Београду, који је у Винчи на експеримен-

талном реактору радио свој апсолвентски рад. Тадашња јавност није имала представу о инциденту који је се догодио у Винчи због тадашњих комунистичких власти, који су сматрали тај догађај за националну срамоту. Већ 16. октобра млади научници превезени су специјалним авионом у Париз на клинику "Кири" на лечење код познатог др Жорж Матеа. Једина операција која би могла спасити младе студенте била је транс-

платација коштане сржи, која до тада ниједном није изведена у свету. Те 1958. године још се није знало за типизацију ткива, већ је операција рађена само на основу крвне групе, први пут у историји. Млади французи који су добровољно пристали да донирају коштану срж, ни сами нису знали у који се ризик упуштају, као што је писало у огласу који је клиника "Кири" објавила у новинама.

Др Жорж Мате, први пут у историји је 11. новембра 1958. године извршио трансплатацију коштане сржи у Паризу младим студентима који су били радиоактивно озрачени у Винчи. Сви они: Радојко Максић, Роксан-

да Дангубић, Драшко Грујић, Стјепко Хајдуковић, Живорад Богојевић, сви су наставили да живе, сви, осим Животе Вранића, који је преминуо у Паризу у 24. години живота. Живот обојен амбицијама и надом угашен је након месец дана проведених на клиници у Паризу, 16. новембра 1958. године, непосредно пре стицања дипломе на ПМФ-у. Несебичност младих Француза, који су донирали коштану срж касније је крунисана и кумством са нашим студентима, који су тада сви имали између 24 и 26 година. Др Жорж Мате је у каснијим годинама долазио и посећивао Србију често, инсистирајући на томе да хотелски смештај и храну замени за болницу, где је боравио када је био у Београду. Један је од оснивача КБЦ "Бежанијска коса" где

онколошка клиника данас по њему носи и име. Живота (није заборављен, његова сталоженост, одлучност, хуманост и пожртвованост, да спаси своје пријатеље од сигурне смрти, морала је изаћи на видело испод плашта тајни који покривају овај целокупни догађај. Ужичка гимназија обновила је фондацију "Живота Вранић" по којој ће најбољи млади физичари добијати награду из фонда, како име, дело и човечност Животе Вранића никада не би били заборављени. "Кажу да свака истина има своје време, за ову Животину, време је стигло."

СТУДЕНТ

Географија
Просторно
планирање
Туризмологија
Демографија
ГОЖС

КО
КА
А К
ОТ
УР
ПРА

СКИ ТРГ 3/III

ia
o
e
ija
ija

НЕ УЂЕ
ЈАЋЕ СЕ,
КО УЂЕ...
ПЕТ ЋЕ...
РАДИТИ
БУ СТВАР!

ГРАДОВИ ДУХОВИ

Пише: Александра Вуковић

Осим различитих луна паркова, светских мегалополиса, прелепих морских плажа, примамљивих излетишта, једну од главних туристичких атракција данас представљају напуштени градови – градови духови. Постоје и напуштени градови, подједнако интересанти попут оних који се налазе у склопу различитих туристичких тура, али који представљају опасност и забрањени су за посетиоце. Градови духови изазивају велико интересовање, они крију историју и начин живота њихових некадашњих становника. Подједнако су занимљиви разлози који су довели до ницања и изградње самих градова, као и разлози који су довели до напуштања и рушења истих.

Агдам се налази у Азербејџану и данас представља град без иједног становника. Град је некада бројао око 150 000 душа, међутим услед рата са Јерменијом 1993. град је опустошен и уништен. Једине непоручене грађевине су џамије које су испртане и исписане графитима. Приморано на избеглиштво, становништво се повукло у друге градове Азербејџана и Ирана.

Гунканџима или Хашима је јапанско острво које се налази у префектури Нагасаки и 15 километара је удаљен од истоименог града. Познато је и као Острво оклопњача услед својих високих зграда, па ствара слику изолованог језгра града. Компанија Мицубиши је 1890. године откупила острво и отпочела изградњу стамбених објеката и експлоатацију угља са морског дна. Већ 1916. године потреба за радницима и заштитом места довела је до изградње већих насеља за раднике и заштит-

ног зида услед појаве урагана. Повећање броја становника је било неминовно. Стагнирање броја становника је започело у периоду замене угља нафтом. Наиме, рудници угља су замењени нафтним бушотинама током 1960-их година, да би 1974. компанија Мицубиши потпуно обуставила радове и затворила рудник. Данас је острво потпуно напуштено и забрањено за посетиоце.

Кађикчан је град са некадашњим рудником калаја у Русији, који је бројао око 12 000 становника. Након распада СССР-а становници овог града су у року од две недеље били присилно исељени у друге градове. У току урбане селидбе, многе ствари су остале у становима и кућама, попут одеће, играчка, покретних и непокретних предмета.

Колманскоп је град који се налази на југу Намибије. Историја овог града почиње 1908. године када се слио велики број људи желећи да се брзо обогате експлоатацијом дијаманата. 1910. године је, за потребе све већег броја имиграната, подигнут град са здравственим, образовним установама, апартманима и коцкарницом усред пустиње Намиб. Почетак краја овог града започео је након Првог светског рата услед пада цене дијаманата, да би га становници потпуно напустили 1950-их. Најпре су попуцали прозори и врата услед удара ветра, затим су оштећени и зидови, да би постепено пешчане дине прекриле скоро читав град.

Коулун, назван још и „Град без закона“. Налази се у близини Хонг Конга, изграђен је од стране Велике Британије у циљу заштите од пирата. То је град који никада заправо није уживао, у правом смислу те речи, статус урбаног подручја

са друштвеним, политичким и социјалним уређењем. Наиме, Коулун бива освојен од стране Јапанаца током Другог светског рата, да би након повлачења Јапанаца град заузели сквотери. Град је убрзо постао „ничија земља“, јер ни Велика Британија под чијом је управом био до Другог светског рата, нити Кина, којој територијално припада, нису желеле да преузму одговорност за Коулун. Таква ситуација је погодовала незаконоу. Стамбени објекти су брзо ницали, број становника се повећавао, а самим тим и криминал, али је град и даље остајао без било каквих законских мера и санкција. Смеће је било уобичајена појава на улицама Коулунa, становници су се хранили псећим месом, а зграде су грађене толико високо да је онемогућено допирање дневне светлости до најнижих спратова грађевина, тако да је цео град био осветљен флуоресцентним светлом. Тек 1993. године британске и кинеске власти су увиделе размере овог проблема. Донеле су одлуку о сузбијању криминала, бахатости становника Коулунa и о нехигијенским условима у којима су живели, те су након исељавања становништва срушили град.

Крако је средњевековни италијански град подигнут 1060. године у близини Тарантског залива, провинција Базиликата. 1891. године у Кракоу је живело преко 2000 људи. Међутим број становника није растао, напротив. У периоду од 1892. до 1922. године око 1300 емиграната напустило је овај средњевековни град населивши Северну Америку. Узрок миграција су били осиромашена плодност земљишта, а то је проузроковало неповољне услове за узгој пшенице и других пољопривредних култура. Емиграцији су допринела бројна клизишта, земљотре-

си и наравно Први светски рат. Управо снажним земљотресима и клизиштима Кракоу је био погођен у периоду од 1959. до 1972. године, што је проузроковало масовну миграцију. 1963. године је преосталих 1800 становника премештено у село под називом Крако Песчера. Данас напуштени град Крако оживи само током туристичких посета.

Орадур-сур-Глан је село у Француској познато по стравичном злочину, почињеном током Другог светског рата. 10. јуна 1944. године Немци су имали задатак да окупирају Орадур-сур-Вајре, грешком су доспели у Орадур-сур-Глан. Они су, вођени крвничком идеологијом, масакрирали 624 становника за пример свим поклоницима француског покрета отпора. Нису се поколебали ни у тренутку када су схватили да су направили грешку помешавши села. Хладнокрвно су убијали мушкарце, жене, децу. Мушкарцима су пуцали у ноге и смештали их у штале и окућнице како би споро и у боловим дочекали смрт, жене и децу су затварали у цркве, а при покушају бекства би пуцали у њих. Рушевине Орадур-сур-Глана и данас постоје и представљају споменик који сећа на недужно настрадале мештане села, али сведочи и о нехуманости коју сваки рат доноси са собом.

Припјат је напуштени град у Украјини који је представљао индустријски центар у којем су били смештени радници чернобиљских нуклеарних поља. Град је изгледом и живосћу био сличан било ком данашњем граду у којем нормалним током тече живот његових становника. Међутим, нормалан начин живота је прекинут услед велике катастрофе која је задесила Чернобиљ 1986.

године. У граду је тада живело око 50 000 људи. Последице Чернобиља су биле катастрофалне, чак се код становника некадашњег града Припјата и данас осећају, манифестоване кроз разне канцерогене болести услед изложености зрачењу. Приморани на бекство становници Припјата су са собом понели искључиво документа. Припјат представља музеј на отвореном у којем је време стало. Могу се видети пуне улице, стамбени објекти, здравствене, образовне и забавно-друштвене установе без иједне назнаке живота. Зграде се урушавају од киша и поплава, а крајем 20. века је забележено безброј пљачки. Припјат данас представља прави град духова.

Санџи или „аветињски град“ се налази на Тајвану. Замишљали су га као град будућности, монденско одмаралиште. Међутим, услед многобројних незгода у којим су гинули радници, Тајланђани су закључили да је место уклето. Главни узрок обустављања изградње је заправо био недостатак новца. Како влада Тајвана не намерава да настави овај пројекат никако је још један град духова.

Фамагуста се налази на Кипру. До 1974. године је био туристички центар Кипра, а од те године Турци окупи-

рају Кипар и забрањују улазак на освојену територију осим припадницима турске војске и члановима Уједињених нација, а домицилно становништво је било приморано да напусти своје домове. Град почиње да пропада, долази до потпуног зарастања у коров, једини становници Фамагусте су данас морске корњаче и гмизавци.

Подједнако је страшно и тужно видети ове градове, чак и на сликама. Некада су врвели од живота, а данас у нама изазивају језу. Много људи је остало без својих домова и својих најдрагоценијих ствари и успомена, попут породичних фотографија, првог цртежа, најдраже плишане играчке. Ови градови су, на почетку своје изградње и насељавања, представљали наду, будућност, сигурност, потом су удили страх, безнађе и жал. Данас неки од њих представљају праву атракцију, а неки пак представљају праву опасност, у сваком случају немогуће је заборавити на некадашњи живот у њима, па чак и ако су потпуно прекривени пешчаним динама или зарасли у коров. Некада су и ови градови имали душу, а ко зна можда у неким од њих и дан данас заиста неки духови обитавају.

Пише: Александар Ристић

Александар Ристић, дипломирани правник, министар саветник у Министарству спољних послова, тренутно, отпраник послова Амбасаде Републике Србије у Бејруту

Памтим основну школу у којој су неки наставници предавали (истина, не мени већ старијим генерацијама) историју и географију. За мене је то било занимање које је комбиновало знања једнака моћима суперхероја из стрипова. Не знам колико су ти просветни радници били стручни, колико су знали ван уџбеника и наставних планова и програма, али идеја да су, у малом прсту држали, за мене, најзначајније податке на свету и о свету, и данас изазива страхопоштовање. Такав предавач у мојим очима био је Бетмен и Супермен у исто време.

Док сам био гимназијалац, Географија је била на Природно-математичком факултету, па верујем да је део назива који се односио на мату био један од разлога што сам се, у кључном

тренутку, определио за Правни факултет - ближа су ми, увек, била слова од бројева, а повест од рачуна.

После више година, ипак сам, на чуднији начин, доспео на *свој* несусуђени факултет. За Дан географа 2014. указана ми је немерљива част да се, међу студентима и наставницима, нађем, као гост и излагач, у факултетској згради у Земуну. Прича о Африци, коју, где год могу, приповедам, била је, чини ми се, добро прихваћена и на догађају поводом новоустановљеног географског празника. А како и не би била? Кога би, под капом небеском, од географа, садашњих и будућих, више занимало шта то тамо негде има и како се живи и ради на (можда не толико) далеком континенту.

Било ми је задовољство да своје утиске, погледе и емоције поделим са географима. Опет, било је то, на неки начин, и очекивано. Већ сама прилика коју дају неке ко није из њихове науке да им о тој истој науци говори - пријатељски, аматерски, дабоме - говори да географска жеља за сазнањем нема граница.

Бити студент географије већ је, само по себи, велика ствар. Поновићу оно што сам, не замерите ми, већ рекао. Уверен сам да, нажалост, већина студената на неким факултетима (да се не увреде, нећу написати на којим, само ћу указати да су то они који бруцоше броје у хиљадама) студије уписује, јер не зна шта би друго учила или шта би радила са собом. Ја за то немам научне доказе, не знам да ли би иједно истраживање могло да на ту тему буде објективно... Ипак, осећам, свих ових година, да не кажем деценија - јер, стварно, нисам ја баш из доба јуре - да се Географија уписује зато што се воли. И матуранту је јасно да

од географије тешко може да постане милионер, али она га привлачи једнаком силом као и они магнет-факултети који на једним вежбама саберу више студената него Географски на најпосећенијим предавањима.

Није ово прича да су други лоши. Никако. Ово је прилог у расправи о томе колико су (не да ли су) географи добри. Када то каже неко са стране, па макар био и дипломирани правник, онда је непристрасност још извеснија.

Да, тачно је, имам међу географима много пријатеља. И нисам киван на своје образовање и позив - далеко било, ја право (које сам завршио, али којим се мање бавим) и дипломатију (од које живим) обожававам.

Само желим да географима кажем да су на правом путу.

Наравно, биће ту увек покушаја да значај географске науке минимализује (од духовитих, иако нетачних, да је географија наука колико и фотографија) до сасвим увредљивих.

Памтим да је, док сам био на универзитету, биран најбољи студент у Београду. Неко мерење и бројање били су у питању, не држите ме за реч. Било је то нешто мало после моје прве године, које се, са поносом сећам јер смо тада више дана провели на улици него у учионицама, борећи се за оно што смо веровали да је било исправно ("Правили смо грешке, али били смо у праву", рече јунакиња неког филма, те користим њене речи).

Пошло се, приликом тог бирања, (с правом) од претпоставке да просек оцена не може бити једини показатељ, те су уведени и други критеријуми. Један од њих односио се на, по мом мишљењу, изразито неакадемску, неморалну и

СТРАНЦИ У НАШОЈ СТРУЦИ

ненаучну поделу на "тешке" и "лаке" факултете. Мој Правни, Учитељски, неке више школе и Географски били су у последњој групи, а студирање на њима доносило је најмање поена. Мислим да сам само ја тада био срећан - коначно сам, и у универзитетским оквирима, па макар суманутим поводом, био у групи са географима!

двоцифрене оцене добијао је редовно, магистар, верујем, ускоро, и доктор. Када су га питали зашто је уписао Географију када је већ све откривено, одговорио је: "Да, али ја нисам све то открио."

Водила ме та мисао и раније, али и у време када, мање-више, све има на интер-

да потражим објашњења. Зато је, због тог зрна географа у мени, сваки мој боравак у било ком делу Србије или света добијао одређени смисао. Е, сад, замислите како је вама кад вам је географија професија, кад оно што видите уједно и разумете, кад сваки грм, река, село или град добију значење познато само ономе ко је

Дилема једног амбасадора...

Неистине попут те, па макар долазиле и од школованих људи, ни на тренутак не смеју да поколебају студента (или, дабоме, студенткињу) географије и натерају их да размишљају да ли су погрешили код избора факултета.

Један од мојих другара-географа био је бриљантан студент,

нету и када је, наводно, све истражено. Где год да сам путовао, радио или, једноставно, лутао. Географ у мени (аматер, дилетант, почетник, означите то како хоћете) увек би ми постављао питања на која, најчешће, нисам имао одговоре, али којих сам се, кад бих се вратио кући, увек сетио и имао срећу да знам кога

овладао тајнама географског заната.

Зато је сваки географ, у исто време, и (горепоменути) Бетмен. Ако не по милијардама, а оно барем по знању.

Пише: Стефан Николић

Сваких 14 дана нестане по један језик. До почетка следећег века вероватно ће ишчезнути скоро половина од око 7 000 језика који се говоре на планети, јер многе заједнице дају предност енглеском, шпанском, португалском или немачком у односу на свој матерњи језик.

Светска популација од седам милијарди становника служи се са око 7 000 језика, што би са статистичког гледишта значило да сваки језик говори око милион становника. Као ни у животу, ни међу језицима нема једнакости. Око 75% људи у свету служи се неким од 85 највећих светских језика: мандаринским - 845 милиона, шпанским - 329 милиона, енглеским 328 милиона, док 3 500 језика користи око 8,25 милиона говорника.

Језици неких индијанских племена у Северној и Јужној Америци говори мање од пет људи, а језик Бакиа у Камеруну говори само једна особа. Више од хиљаду језика је на списку критично или озбиљно угрожених - на самој ивици изумирања. Оно што изумирањем језика губимо је огромно културно и историјско наслеђе, тако да наши потомци у будућности никада неће чути за неке старе цивилизације и њихове језике, пошто ће нестати са лица земље.

У добу све глобализованијег, повезанијег, хомогенизованог света, језици који се говоре по забаченим области-

ма више нису заштићени од утицаја који доминирају светом трговине и личног интереса. Мандарински, енглески, руски, шпански и арапски језик као да продиру до сваког сеоцета, где се жестоко боре за сваку кућу, у којој се говори туванским, јаномамским или алтајским језиком. Родитељи по племенским селима често подстичу своју децу да одбаце језик својих предака и усвоје језик који им пружа шансу за боље

да говоре руски и кинески уколико желе да сарађују са околним светом. Језици као што су винту, домородачки језик из Калифорније или силец дини из Орегона, или амурдачки, наречје Аборидина са севера Аустралије, сведени су на једва двоје-троје правих или половичних говорника. Последњи говорници тих језика осећају се усамљено, јер просто немају са ким да говоре.

Неки језици су успели да се спасу као што је пример са велшким у Великој Британији, или маорским на Новом Зеланду. Али као јак пример је хебрејски који је почетком 19-ог века би скоро мртав језик, али је "јаком вољом"

образовање и успех у животу.

Појавом телевизије и њеног гламурозног и глобалног материјализма, популаризацијом потрошачког менталитета, тај тренд је све теже зауставити. Можемо да кажемо да "напредак" говори енглески језик. Уколико се не забринемо због начина на који се енглески језик шири, једног дана би могао да уништи већину других језика.

За језик бисмо могли да кажемо да је то дијалект који иза себе има војску. Данас је сваки језик који има свој телевизијски канал и свој новац у позицији да сатре онај који то нема, па тако Туванци морају

Јевреја у Израелу и дијаспори враћен у свакодневну употребу и данас је то "жив језик"

За крај нам остаје само да се запитамо да ли ће се неко сећати ових народа, цивилизација у будућности? Да ли ће се јавити свест код људи да не треба да се стиде тога што знају свој матерњи језик, а не енглески, шпански, немачки? Да ли можемо да осуђујемо колонијалне силе из прошлости, а и садашњости што су им прво узели земљу, потом слободу, па веру, и на крају језик и културу?

АУТОСТОПЕРСКИ ВОДИЧ КРОЗ ГЕОГРАФИЈУ

Пише: Ратомир Веселиновић

Ето... протекла је читава година од прошлог броја БГ листа. Надам се да сте се загрејали за стопирање и да већ проучавате руте куда ћете путовати овог лета. У то вам се нећу мешати, јер је ствар, јелте, личне природе. Једном сам се тако дрзнуо да у разговору са пријатељем поменем да до Исланда може да се оде једним делом и аутостомом а не авионом како је планирао. Веровали или не тако је и било на крају. Путовао је недељу дана, јер је авантуре ради, ишао преко Финске а користио је сва могућа превозна средства, аутомобиле, камионе, запреге, моторе...

Дакле, одабрали сте земљу коју желите да обиђете, направили оквирну руту, обезбедили нешто новца за пут... Следећа ставка је паковање ранца. Да ли понети велики, средњи или мали ранац, да ли га и чиме напунити...?

У овом броју открићу вам пар малих тајни везаних за опрему која вам је неопходна за ову авантуру. Кренућемо од ранца.

Ранац пре свега, треба да буде довољно велик да у њега може стати двоје панталона, неколико мајица, доњи веш, дукс (или џемпер), кабаница... За оне који планирају да спавају на отвореном још и шатор, врећа за спавање, подметач, горионик... У сваком случају ранац треба да буде оптималне тежине и величине, не већи од 50l како бисте могли без проблема да га носите на леђима и да можете да га сместите поред или испод себе у колима. Сада веома лако преко интернета могу да се купе и ранчеви који могу да се спакују у џеп а могу вам послужити као резерва. Постоје и специјални ранчеви који се праве за low cost летове. Средње су величине (до 40 l), са доста џепова, имају могућ-

ност компресије и лагани су. На интернету можете пронаћи корисне савете за паковање ранчева.

Обућа је веома битна ставка. Како ћете некада морати да пешачите до одредишта одакле ћете стопирати потребно је да имате издржљиве ципеле. Могу да послуже и ципеле/патике за лагани трекинг. Битно је да буду лагане и непромочиве.

Одећа мора бити прилагодена климатским условима који ће вас пратити на путовању. У сваком случају не полазите без топлог дукса или џемпера, где год да идете. Ја и на море кад идем носим дебели дукс. Облачите се слојевито како бисте веома лако и брзо могли да се прилагодите временским приликама. Набавите неку лагану кабаницу која може да се спакује тако да не заузима пуно места.

Карта је саставни део опреме сваког географа. И поред паметних телефона који у себи већ имају навигацију није лоше понети и папирни примерак. Карте можете преузети са разних сајтова, где можете унапред дефинисати руту којом ћете се кретати а затим је и одштампати.

Блок 5 и фломастер су можда и најбитнија споредна ствар коју морате имати код себе ако стопирате. На блоку исписујете крајњу и следећу дестинацију до које идете. Ова метода значајно убрзава чекање између два стопа.

Водич кроз земље којима ћете се кретати. Најбоље је да сами направите водич скидајући текстове који вам требају са интернета а затим их одштампате у Б5 формату, како не би заузимали много места у ранцу. Обавезно понесите и адресу и број телефона наше амбасаде у тој земљи.

Од осталих ствари које ће вам требати ту су џепни нож (по могућству швајцарац), мобилни телефон (по могућству са навигацијом), џепна лампа и наравно добра воља...

Корисно је понети и неку ситницу коју ћете оставити возачима као захвалницу за помоћ коју су вам пружили. Поклончић може бити у виду неког оригиналног привеска, можете направити захвалницу у облику визит-карте, неки мали колач... у сваком случају мали знак пажње није на одмет.

Не требате искључити ни спољашњи изглед и утисак који остављате на потенцијалне возаче који ће вас покупити. Искуство каже да опуштени, теренски имиџ добро пролази. Шешир на глави, ранац поред ногу, блок 5 у једној и палац испружен на другој руци - типичан су одраз професионалних стопера. Имајте на уму да требате оставити утисак путника а не неког мештанина који стопира од једног до другог блиског места. На тај начин возачи ће вам пре стати.

Ето... сад када сте се опремили за путовање остаје вам само да заузмете праву локацију на друму одакле ћете се винути пут авантуре. Али о томе нешто више у следећем броју...

О ДАНУ ГЕОГРАФА

Пише: Марина Жујовић

Многи вредни људи имају добре мисли, добре идеје и добре намере, али су врло ретки они који су их спровели у дело.

Идеја која је потекла од студената географије и уредништва БГ листа, остварена је у октобру 2014. године. Наша намера је била да окупи-мо све географе на једном месту, како студенте, тако и професоре. Акценат смо ставили на бруцоше, као најмлађе колеге који су тек ступили у академску заједницу и да им кроз низ активности покажемо шта их очекује током студија на нашем факултету. На наше изненађење, присутан је био мали број бруцоша, али верује-

мо да ће ове године бити другачије. Велику част су нам указали професори и наш декан, који су се одазвали позиву те тако увеличали овај скуп.

Организација и припреме самог догађаја трајале су пар месеци и у њима су учествовали студенти друге, треће, четврте и продужене године. Сарадња са професорима који су наше идеје подржали и помогли да их реализујемо била је од велике користи.

Представници друге, треће и четврте године су утисцима и сликама са теренских настава показали природне лепоте Србије, искрено дружење и подстицање међу колегама, много дивних места о којима смо само читали, а сада и посетили.

Колега Марко Ивановић који је наш факултет завршио пре пар година, такође је дао свој допринос тако што је на један врло сликовит начин објаснио како је то бити професор и како са мало труда можемо помоћи деци да разумеју географију на прави начин. Посебну пажњу је привукао Александар Ристић, отправник послова наше амбасаде у Бејруту, који нас је повео на интересантно путовање Африком. Сазнали смо о овом континенту, а нарочито о Етиопији, оно што се у књигама не може наћи. Музичке паузе у извођењу хора састављеног од студената треће године учиниле су догађај величанственим. Квиз који који је уследио на крају, омогућио је гостима да покажу своје знање на један забаван начин и освоје награде које ће их подсећати на овај дан.

Вероватно да има оних који су се запитали због чега се Дан Географа организује и како ће то све изгледати, ако узмемо у обзир чињеницу да на нашем смеру до сада тако нешто није постојало. Осећа се потреба да се изађе из свакодневне студентске летаргије која је све више присутна и све више се уочава код млађих генерација. Ово је јединствена прилика где су сви географи на једном месту, имају прилику да разме-не искуства и наравно да се друже.

Ове године наш програм биће још богатији за нове садржаје, у плану имамо и сарадњу са колегама који су са других универзитета. Велико задовољство ми је што сам учествовала и овим путем позивам све колеге који имају идеје, да нам се придруже да би ове године све изгледало још боље и потпуније.

Где си био за

ДАН ГЕОГРАФА?

УЛАЗ ЈЕ БИО
БЕСПЛАТАН!

Инспирација под високим напоном...

Највише стално насеље на
Земљи је у Бангладешу на
8000 м н.в.

Најсеверније насеље на Земљи
налази се на северном полу

Народи који су прихватили
ћирилицу су Грци и
Монголци

Словенска група народа су:
Албанци, Турци, Грци,
Румуни и ми

Водостање је просечна
висина реке кроз 1 km²

Подводне воде утичу на
настанак поплава

Кречњак је настао
крашком ерозијом

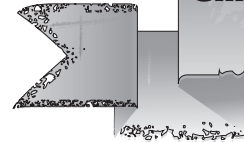
Полоји су тиркизни и прозирни
кристали

Ксерофите живе у ваздуху,
а мезофите у литосфери

Лед у мору је пореклом из
леденог доба

На повећање наталитета
утичу добри односи у породици а
на морталитет лоши односи

Драги студенти, покажите храброст на
испиту и препознајте се у нашој рубрици!

- Павловић Александар, *Динамика проноса суспендованог наноса на Великој Морави (хидролошки профил Љубичевски мост)*, ментор, др Предраг Манојловић, 12.05.2014.
- Томић Миодраг, *Мониторинг вода и заштита животне средине- рударски басен „Колубара“ Лазаревац*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 15.05.2014.
- Кнежевић Катарина, *Стање и проблеми животне средине општине Гроцка*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 19.05.2014.
- Добрић Александра, *Туристички потенцијали града Смедерева*, ментор, др Мирјана Гајић, 21.05.2014.
- Младеновић Небојша, *Географско-еколошке карактеристике Делиблатске пешчаре*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 06.06.2014.
- Барац Динка, *Биолошко загађење Јадранског мора*, ментор, др Снежана Ђурђић, 12.06.2014.
- Мишић Ивана, *Вруће тачке маринског биодиверзитета*, ментор, др Снежана Ђурђић, 17.06.2014.
- Марић Александра, *Минералне воде Расинског округа*, ментор, др Велимир Јовановић, 18.06.2014.
- Миленковић Оливера, *Улога туризма и привредном развоју општине Чајетина*, ментор, др Мирјана Гајић, 19.06.2014.
- Срећковић Сања, *Географски аспект развоја туризма на Крфу*, ментор, др Мирјана Гајић, 02.07.2014.
- Исаиловић Сузана, *Зоогеографска обележја представника фамилије паса (canidae) Етиопске области*, ментор, др Снежана Ђурђић, 03.07.2014.
- Ненадовић Наташа, *Значај коришћења информационих технологија у настави географије*, ментор, др Љиљана Живковић, 07.07.2014.
- Журжинов Јадранка, *Воде Баната и стање њиховог квалитета*, ментор, др Љиљана Гавриловић, 07.07.2014.
- Пешић Сунчица, *Туристичке вредности као фактори развоја Јабланичког округа*, ментор, др Мирјана Гајић, 10.07.2014.
- Јовановић Драгана, *Туристички потенцијали града Крагујевца*, ментор, др Мирјана Гајић, 10.07.2014.
- Лазић Јована, *Туристичке вредности општине Херцег Нови*, ментор, др Мирјана Гајић, 10.07.2014.
- Ковачевић Весна, *Клима Србије као природни ресурс*, ментор, др Горан Анђелковић, 11.07.2014.
- Чакаревић Ана, *Компаративна анализа екологије, географије и рецентног статуса врста из фамилије медведа (Ursidae) на простору Индомалајске области*, ментор, др Снежана Ђурђић, 11.07.2014.
- Лукић Јелена, *Биогеографске специфичности Пиринеја*, ментор, др Снежана Ђурђић, 14.07.2014.
- Марић Александар, *Биогеографске специфичности Кавказа*, ментор, др Снежана Ђурђић, 16.07.2014.
- Лаковић Никола, *Еколошке мреже и коридори у систему заштите природе Србије*, ментор, др Снежана Ђурђић, 16.07.2014.
- Шуњеварић Данијела, *Географско-еколошки приказ општине Нова Варош*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 17.07.2014.
- Милановић Катарина, *Глобални проблеми дефицита свеже воде и могућност њеног решења*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 16.07.2014.
- Ђорђевић Александар, *Аграрно-географске карактеристике општине Неготин*, ментор, др Иван Раткај, 17.07.2014.
- Тошић Бојана, *Животна средина и религија*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 18.07.2014.
- Обрадовић Далиборка, *Биогеографске вредности националних паркова Патагоније*, ментор, др Снежана Ђурђић, 17.07.2014.
- Зељковић Иван, *Миграциони профил Уједињених Арапских Емирата*, ментор, др Даница Шантић, 04.08.2014.
- Тирнанић Драгиша, *Закавказје*, ментор, др Дејан Шабић, 18.08.2014.

- Јурић Маријана, *Туристички потенцијали општине Земун*, ментор, др Мирјана Гајић, 29.08.2014
- Петровић Богдан, *Биогеографске специфичности представника реда *Squamata* Аустралије*, ментор, др Снежана Ђурђић, 26.08.2014.
- Бјекић Никола, *Компаративна анализа екологије географије и рецентног стауса врста рода *Equus* Етиопске области*, ментор, др Снежана Ђурђић, 30.08.2014.
- Андрић Биљана, *Стање и проблеми животне средине административне територије града Ваљева*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 07.10.2014.
- Павловић Бојана, *Флористичке и вегетацијске специфичности Мадагаскара*, ментор, др Снежана Ђурђић, 08.10.2014.
- Мировић Светлана, *Проблеми субурбаног развоја Београда – пример Калуђерице*, ментор, др Марија Мартиновић, 08.10.2014.
- Ланговић Марко, *Проблеми руралног развоја насеља општине Пријеполје и могућности њихове ревитализације*, ментор, др Марија Мартиновић, 09.10.2014.
- Талијан Радомир, *Појам киселих киша – узроци и последице*, ментор, др Владан Дуцић, 10.10.2014.
- Ђуркин Даница, *Мрежа насеља Јужног Баната*, ментор, др Марија Мартиновић, 10.10.2014.
- Лелек Сања, *Становништво општине Зрењанин*, ментор, др Даница Шантић, 10.10.2014.
- Шаћировић Демир, *Природни ресурси и стање животне средине административне територије града Новог Пазара*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 10.10.2014.
- Јеначковић Анђелка, *Природне и антропогене вредности као фактори развоја туризма општине Пирот*, ментор, др Мирјана Гајић, 22.10.2014.
- Манић Катарина, *Географско – еколошке карактеристике заштићених природних добара Нишавског округа*, ментор, др Мирољуб Милинчић, 28.10.2014.
- Радосављевић Александра, *Утицај атмосферских загађења на шумске екосистеме*, ментор, др Снежана Ђурђић, 28.10.2014.
- Лазић Иван, *Значај природних и антропогенних вредности за афирмацију туризма општине Аранђеловац*, ментор, др Мирјана Гајић, 28.10.2014.
- Ивковић Стефан, *Могућности развоја туризма на територији општине Параћин*, ментор, др Мирјана Гајић, 31.10.2014.
- Манасијевић Катарина, *Компаративна анализа екологије географије, и рецентног статуса врста рода *Tapirus**, ментор, др Снежана Ђурђић, 05.11.2014.
- Савић Милена, *Еколошке акције у настави географије у основној школи*, ментор, др Љиљана Живковић, 06.11.2014.
- Стаменковић Јелена, *Последице великих земљотреса у свету*, ментор др Славољуб Драгићевић, 26.11.2014.
- Малишић Стана, *Зоогеографске специфичности класе сисара (*Mammalia*) Скандинавског полуострва*, ментор, др Снежана Ђурђић, 26.11.2014.
- Максим Јелена, *Становништво Етиопије*, ментор, др Снежана Вујадиновић, 10.12.2014.
- Стевић Сандра, *Мотивациона улога наставника географије у васпитно – образовном процесу*, ментор др Љиљана Живковић, 15.12.2014.
- Митровић Јелена, *Значај антропогенних вредности за афирмацију туризма на територији града Шапца*, ментор Мирјана Гајић, 17.12.2014.
- Михајловић Милош, *Географске основе развоја туризма Париза*, ментор, др Дејан Шабић, 24.12.2014.
- Максимовић Горан, *Могућности развоја туризма на територији општине Бајина Башта*, ментор, др Мирјана Гајић, 13.01.2015.

Почетком ове календарске године кренули смо у реализацију хуманитарне акције о којој смо говорили још при оснивању БГ Листа. Сличних акција је до сада било више, али су биле организоване једнократно, скупљањем помоћи у храни и одећи или прилозима током неке манифестације. Истина, није баш било неког великог успеха, те је идеја да се организујемо тако да ова активност траје непрекидно. Намењена је свим студентима и онима који осећају да у ово време не смемо бити неосетљиви на невоље и патње наших комшија, суграђана, сународника. Прилози ће бити у новцу, а прикупљање се врши у нашој згради у Земуну у кутији која је постављена крај фотокопирнице. Ево позива над кутијом.

ДРАГЕ КОЛЕГЕ,

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА КОЈУ ПОКРЕЂЕМО ЈЕ ЗАМИШЉЕНА ТАКО ДА ПО ТРАЈАЊУ НАДЖИВИ СВЕ НАС. НАМЕЊЕНА ЈЕ ОБИЧНИМ ЉУДИМА КОЈИ, НАЖАЛОСТ, НИСУ У СТАЊУ ДА СЕБИ ОБЕЗБЕДЕ ПРИСТОЈАН ЖИВОТ КАКАВ МИ ИМАМО. ВЕРУЈЕМО ДА ОНИ ТО НИСУ ЗАСЛУЖИЛИ И ПОТРУДИЋЕМО СЕ ДА ИМ ОВИМ СКРОМНИМ ПРИЛОГОМ, ОД СРЦА, УБЛАЖИМО НЕВОЉЕ.

СВАКО КО СЕ ОДАЗОВЕ ОВОЈ АКЦИЈИ, МАКАР И НАЈМАЊИМ ПРИЛОГОМ, УЧИНИЋЕ ВЕЛИКУ СТВАР. А ЗАМИСЛИТЕ САМО ДА НАС, НПР. 500 ОСТАВИ ПО 10 ДИНАРА НЕДЕЉНО. ЗА ДВА ИЛИ ТРИ МЕСЕЦА БИСМО БИЛИ ЛИШЕНИ ЈЕДНЕ ШОЉИЦЕ КАФЕ, А ЗАУЗВРАТ БИ НЕКОМЕ МОЖДА ПРОМЕНИЛИ ЖИВОТ!

ЗАМИСАО ЈЕ ДА СВАКОГ ПОНЕДЕЉКА ИСТАКНЕМО ОБАВЕШТЕЊЕ О ПРИКУПЉЕНИМ СРЕДСТВИМА ПРЕТХОДНЕ СЕДМИЦЕ. ПО ЗАВРШЕТКУ ПОЈЕДИНАЧНЕ АКЦИЈЕ (2-3 МЕСЕЦА), ПОМОЋ УСМЕРАВАМО НЕКОМ ДРУГОМ, А СВИ СТЕ ПОЗВАНИ ДА НАМ УКАЖЕТЕ НА ОСОБЕ ИЗ ВАШЕГ ОКРУЖЕЊА КОЈИМА БИ ОВО МНОГО ЗНАЧИЛО.

МИ НЕ ВЕРУЈЕМО, НЕГО ЗНАМО ДА СМО ВЕЋ ПОБЕДНИЦИ!

УРЕДНИШТВО, САРАДНИЦИ И СИМПАТИЗЕРИ ЧАСОПИСА
БЕОГРАДСКИ ГЕОГРАФСКИ ЛИСТ

Универзитет у Београду

ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

ТУРИЗМОЛОГИЈА

Знање за путовање

ДЕМОГРАФИЈА

Популација је наша занимација

ГЕОГРАФИЈА

Права страна света

ГЕОПРОСТОРНЕ ОСНОВЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

О здрављу и изгледу Земље бринемо ми!

ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Једина школа планирања у Србији

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

91

БЕОГРАДСКИ географски лист : часопис
студената Географије / главни уредник Даница
Шантић. - 2015, бр. 2- . - Београд :
Географски факултет, 2015- (Београд :
Планета Принт). - 30 см

ISSN 2335-0768 = Београдски географски лист
COBISS.SR-ID 208303884

www.gef.bg.ac.rs

